

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4 sz.

A szerkesztői üzenetekről.

Irtá: A rovatvezető.

A napilapok és szaklapok egyaránt helyet adnak egy rovatnak, a melyben a rovatvezető olvasói kérdéseire megadja a szükséges felvilágosításokat; tanácsot, útmutatással szolgál ügyes-hajos dolgaikban, vigasztalja őket, ha bánatosak, velük örvend, ha boldogok, útsegíti őket az élet nehézségein, egyszerűen bizalmasa, jó barátja mindenkinek, a ki hozzája fordul.

Az olvasó közönség akárbányszor reábizza legfőbb titkát, mert tudja, hogy megbízhatik a rovatvezető titoktartásában, meg van győződve arról, hogy levele idegen kezekbe nem kerül, szívesen és bizalommal fordul hozzá, mert mindig megkapja a kért felvilágosítást.

A legtöbb napilapnak ez a rovata nagy terjedelmű, mert sokan, nagyon sokan veszik igénybe a szerkesztő „mindentudását” — (így szokták mondani), mert ki adjon konkrét felvilágosítást, ha csak a szerkesztő nem?

Az ilyen nagy lapok ezeket fizetnek ezen rovatért, mert a kérdések sokoldosága miatt több szakembert kénytelenek alkalmazni, akiknek a tudását keményen fizetik. Tanárok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, vegyészek, építészek, írók tekintélyes jövedelemre tesznek szert ezen rovat révén, mert hiszen nem lehet találni sehol egy olyan sokoldalúan képzett egyént, aki minden egyes kérdésre meg tudná adni a precíz feleletet.

A nagy napilapok azonban olyan óriási tőkék felett rendelkeznek, amelyek az ilyen szakférfiak dotációját könnyen elbírják. Hiszen van olyan napilapunk nem egy, amelynek az évi költségvetése nagyobb, mint egy kis államé.

A szaklapok nem vehetik fel ezekkel a versenyre, mert nem oly elterjedtek, kisebb keretben mozognak, legtöbbnyire csak hetenként egyszer jelennek meg, úgy szólván kizárólag csak szakemberek által olvastatnak, a minék természetesen következménye az, hogy költségvetésük még csak meg sem közelítheti a napilapokót, a munkatársak — kevés kivétellel — mind „a kebelből” kerülnek ki, a kik csekély tiszteletdíj ellenében elvégzik a lap adminisztrációját a könyvtárlát, az elszámolást, egyszerűen elvégzik kiesényben mind azt, a mi a nagy lapoknál nagyobb folyik.

Így tehát még alkalommal lapunk adminisztrációjáról szintén egyet-mást közölni, a mi minden esetre ma-

gyon érdekelni fogja olvasóinkat, jelenleg azonban kizárólag a „Szerkesztői üzenetek”-ről óhajtok szólni, vagyis arról a rovatról, a mely — évek óta tapasztalom — legénységünknek szintén kelves rovata.

Az elmondandóknak az a ezéja, hogy olvasóinkat megismertessem azzal, hogy miként, milyen ügyekben és hogyan vegyék igénybe lapunk ezen rovatát?

Mielőtt azonban tovább mennék, szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a „Csendőrségi Lapok” szerkesztősége tényleges állományú csendőrtisztekből áll és hogy a szerkesztőségünkbe érkező levelek a felelős szerkesztő által hontutnak fel és adatnak át ezen rovat vezetőjének, — a ki szintén tényleges állományú csendőrtiszt.

Ezt a körülményt szükségesnek tartottam felemlíteni egyrészt azért, hogy olvasóink tisztában legyenek azzal, hogy a szerkesztőségünkhöz intézett levelek kinek a kezei közé kerülnek, másrészt pedig azért, hogy a levélírók meg legyenek nyugtatva arról, hogy leveleik tartalma illetéktelen egyének tudomására nem juthat.

Pégyelemmel azonban arra, hogy lapunk a csendőrségi zsebkönyv szerkesztő bizottságnak tulajdona, csak természetes, hogy egyes, fontosabb és esetleg a csendőrségi szolgálattal szerves kapcsolatban levő kérdéseket tárgyaló levelek vezető körünknek is bemutatgatnak, a mi azonban a levélíróra nézve semmiféle kellemetlenségekkel nem jár.

Most, mintán már tudják, hogy kinek írják leveleiket, meg fogom mondni, *hogyan* fogalmazzák meg azokat, hogy azok a ezélnak leginkább megfeleljenek.

A nagy ezimzéseket, a bevezető és zárósorokat határozottan lehet hagyni. „Tekintetes, nagyságos, mélyen tisztelt, nagyraecsuült szerkesztő nr!” és hasonló megszólítások épen úgy feleslegesek, mint pl. az ilyen — nagyon is gyakori — bevezetések: „Engedje meg a tekintetes stb. szerkesztő ur, hogy alábbi kéréssel alkalmatlanokodom, kérve egyben, hogy kérdéseimre a legközelebbi lap számában a felvilágosítást megadja szíveskedjék”, vagy az elkerülhetetlen zárzó: „Eltérő is bálsán köszönve a szíves felvilágosítást, kérelmem megismétlése mellett vagyok az igen tisztelt stb. szerkesztő urnak, kiváló tisztelettel N. N. csendőr”. B ilyen nagy körtúrással azután az illető pl. csak azt kéri: vajon szabad-e a csendőr ez. ösvetetőnek takarodón túl két órával kimaradni?

En a nagy szöveg pedig rendszerint ni van szorítva

Első magyar vill. erő
borend. hangszere-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerkesztő bizottsága és a Ludovika Akadémia hási hangszerekbizottsága, az
Orosz és a szabadalmazott: Rákóczi tárogató felállítója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

Ajánja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkalmi zenészeket, Harmonikák első el-
pusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása, összes eszközöltetnek. Árjegyzék minden hang-
szerről külön köldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára.

osztály és királyi udvarral szállító,
a c. k. kir. kősz. hadsereg a m. kir.
Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

egy levelező-lapra, a melynek címe: «A tekintetes szerkesztő bizottságnak Budapest».

Csak postásaink leleményességének köszönhető, hogy ilyen címzés mellett egyáltalán megkapjuk a leveleket.

Távol áll tőlem, hogy az elmondottakkal és még közlendőkkel bárkinek az érzékenységet sérteni akarnám, de hogy jelen soraimmal elérhessem tulajdonképeni célomat: kiküszöbölni a sok haszontalan szöszaporítást és a felszegéseket, akkor nevén kell neveznem a gyermeket, fel kell sorolnom néhány szemelvényt, habár ez nem is tartozik a legkellemesebb teendők közé, de úgy vagyok vele, mint az orvos, a ki egy sebet késsel gyógyít. — fáj, de használ!

Kezdjük tehát azon, hogy milyen ügyekben kérjünk felvilágosítást a szerkesztőségtől?

Szolgálati ügyekben csak akkor adunk felvilágosítást, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, a mely azonban nem a «Szolgálati utasítás» magyarázására vonatkozik, hanem csak egy-egy szolgálati eljárás bírálatát képezi és ezt is csak abban az esetben, ha azzal egy netán szükséges, hivatalos eljárásnak eleje nem vágunk.

Nem vagyunk hivatva arra, hogy elvi jelentőségű magyarázatokat adjunk közre, mert ezzel nem hogy használnánk, hanem csak ártanánk.

Tanácsunk tehát szolgálati ügyekben az, hogy vitás kérdésekben alkalomadtán tisztí elöljáróik döntését kérjék ki, mert egyedül ők vannak hivatva arra, hogy hezagptóló magyarázatokat adjanak, avagy egyes konkrét esetekre vonatkozólag felsőbb helyről felvilágosító parancsok kiadását szorgalmazzák.

Meghísereltük ugyan az első két évben, hogy szolgálati ügyeket is tárgyaljunk, de aztán arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ezt a rovatot be kell szüntetnünk, mert tengeri kigyóvá nővi ki magát. Ha ugyanis egy esetet egész tárgyilagosan és teljes részletességgel bíráltunk, holtbizonyos volt, hogy akadt egynehány olvasónk, a ki fordított rajta egyet, azt kérdezvén: hátha nem úgy, hanem így történik meg, akkor miképpen járjon el? Ha erre is megadtuk a választ, akkor jött a harmadik variáció!

A szolgálati ügyeket tehát lehetőleg mellőzzék, hanem kérjenek felvilágosítást bármely más ügyben, legyen az: magánügy, konjog, büntetőjog, kereskedelem, ipar vagy mezőgazdaság, nevelés, történelem, földrajz vagy fizika stb., stb., mindre, kivétel nélkül megkapják a felvilágosítást. Csak azt ne kérjék, hogy azonnal és a következő számban közöljük a választ, mert az gyakran nehézségekbe ütközik.

Vannak ugyanis kérdések, a melyek nagy kutatást és utánjárást igényelnek, a míg a helyes választ meg lehet adni. Szakmunkákban, lexikonokban kell lapozgatni, szakemberek felvilágosítását kikérni, a mi mind időt vesz igénybe, már pedig a rovatvezetőnek erre az célra — hivatalos elfoglaltságánál fogva — alig pár óra áll rendelkezésre; máskor pedig a válasznak rögtön megadása technikai akadályokba ütközik.

A mint láthatjuk, lapunk ezen rovata a heti forgalomhoz képest elég szűk, de ritkán lehet nagyobb helyet szorítani, mert a szerkesztőségnek szigorúan alkalmazkodni kell azokhoz a keretekhez, a melyekben a lap tartalmának mozognia kell.

A mindenkori szakezkek, az érdekes nyomozások, a hivatalos rész, a képek és azok összege, az általános ismeretek és hasznos tudnivalók, a különféle és spe-

cialisan csendőrségi hírek, a pályázati hirdetmények általánosságban sokkal inkább érdeklik olvasóink összeségét, mint a szerkesztői üzenetek rovata, a mely csak egyesek érdekeit szolgálja azzal, hogy a kért felvilágosítást megadja, következésképen tehát nem foglalhat el oly nagy basábot, mint az előbb említettek.

Beérkezik némelykor 40—50 levél hetenként s helyszűke miatt alig 15—20 kap választ; a többinek bizony várni kell, a míg reá kerül a sor. Ha a levél tartalmából ázt látjuk, hogy sürgősebb természetű, akkor az ügyis soron kívül nyer elintézését, ellenkező esetben azonban nem tehetünk kivételt daczára, annak, hogy a levélíró «a legközelebbi» számban szeretné már olvasni a választ.

Térjünk át most arra: *hogyan* kérjenek felvilágosítást?

Mielőtt valaki valamit kérdez, tisztában kell lennie a kérdés tartalmával, vagyis át kell gondolnia, vajjon mit is kérdezzen? Ha ezzel már tisztában van, akkor a kérdést a **megszólítás és bevezető sorok elhagyásával** vesse papírra, olvassa újból figyelmesen át és ha a kérdést helyesnek és érthetőnek találja, akkor — ha még van kérdezni valója — tegye fel a további kérdéseket, mindegyiket folytatódólagosan 1., 2., 3. stb. megszámozva, **jelíggel ellátva és aláírva, zárószóok mellőzésével** küldje be a következő címre: «A csendőrségi lapok szerkesztőségének, Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám.»

A levél vagy levelező-lap tehát ne tartalmazzon mást, mint a jelíget, a kérdést magát, végül a kérdező nevét és rendfokozatát, valamint az állomáshelyet a keltezésel együtt.

A jelige arra való, hogy a válaszból senki se tudhassa meg, hogy ki tette fel a kérdést. És ez — a mint tapasztaltuk — elég fontos dolog.

A jelíget tehát úgy kell megválasztani, hogy azt csak a levélíró tudja, mert máskülönben nem felel meg a célznak.

Legzélszerűbb, ha **számok** alatt kéri a választ, mert szinte kizártnak vehető, hogy két egymástól mértföldekre távol levő csendőr egy és ugyanazt a számot választaná s ha ez mégis megtörténne, a szám mellé levélíró nevének kezdőbetűjét hozzátéve, feltétlenül felismerheti a neki szóló választ, a nélkül, hogy kiltét bárki is sejtene, a miáltal esetleg kellemetlenségeknek elője vétetik.

Ne használják ellenben jelíggül nevük kezdőbetűit, mert ez gyakran tévedésre adhat okot. Pl. Kovács István csendőr azt kérdi, vajjon a képviselő mentelmi joga akkor is fennáll-e, ha a képviselőház szünetel? Feloldat-e? Igen. — Kertész Imre csendőr azt kérdezi, hogy a gyújtogatás kísérlete büntethető-e? Válasz: nem. — Mind a két csendőr K. I. betű alatt kér felvilágosítást.

Ha ilyen esetben az őrs állomáshelyét nem tüntetjük fel a betűk mellett, akkor felreértés esetén szép kavarodásnak lehetnénk önkénytelen okozói, ha pedig az állomáshely fel van tüntetve, akkor a szemfüles őrsparancsnok rögtön tudja, hogy ki a kérdezősködő s így az inkognitó el van áruha.

Sokan az őrs állomáshelyét elhagyják jelíggül, a minnek 10 eset közül kilenc esetben az a következménye, hogy az őrsparancsnok megkérdézi bennünket, ki volt a kérdezősködő? Választ természetesen nem kap.

Nagyon kedvelt jelige: **őrg** zsandar. (A fiatal csendőrok használják előzetettel.)

Az idgen szavak szintén nem ritkák s ha a levélíró

A legjobb órák,

legszolidabb ókaszerek, egyszerűtől a legrágábbig, azaz kézzel, mint részletezésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészről Szegeden,
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyék ingyen!

A brádi aranybányászat. — A Viktor altárna szádája.

„helytelenül” irt jeligéjét „helyesen” közöljük, még képes ránk írni s megmagyarázni annak az idogen szónak az értelmét.

Ezen szemelvények is a mellett bizonyítanak, hogy legjobb, ha a jeligo számokból áll.

Felhívjuk továbbá a levélírókat, hogy ne csak kérdezősködjének, hanem olvassák el a választ is. Akárhányszor előfordul, hogy egyik-másik sürget egy olyan választ, a mely már régen megjelent.

Lapunk minden egyes számában megjelenik egy-egy szakvezeték, a mely a csendőr szolgálatával, jelonével és jövőjével foglalkozik és általában felöleli mindazt, a mit a csendőrnek tudnia szükséges. S mégis előfordulnak esetek, hogy oly ügyekben fordulnak hozzánk, a melynek fejtegetése éppen abban az időben folyik. Ez csak arra vall, hogy az illető nem veszi magának annyi fáradságot, hogy a cikket elolvassa, hanem megelégszik a címzőszóval s a felvilágosítás megadását a szerkesztőre bizza, a ki ily esetben természetesen utal a szakközleményre.

Vannak azután — örömmel kijelenthetjük nagyon kevesen — a kiknek szinte „mellékfoglalkozása” a kérdezősködés. Az örökkévalóságtól a czipőfűzőig mindenfélét összekérdeznek s nem unják meg. Ha azután a felvilágosítás elmarad, akkor alnér alatt kérdezősködni, más jeligét választanak s abban a szent meggyőződésben vannak, hogy a szerkesztő ezt nem veszi észre. Ha azután így sem boldogulnak, akkor honnan-honnan nem, valahogy szereznek maguknak egy Lexikont s abból adnak fel egy-egy fogas kérdést. De itt is ráfizetnek, mert szóról-szóra kiírjuk nekik azt a szöveget, a melyet már elolvastak akkor, a mikor a kérdést feltették.

A névtelen levelek kivétel nélkül papirkosárba kerülnek.

Végül még csak annyit, hogy nagy élvezet egy komoly, életrevaló kérdéssel foglalkozni, azt megvitatni s végül tisztázni, de unalmas és czélszerűtlen időpocsékolás éretlen és a csendőr katonás jellemével össze nem egyeztethető kérdés feltételével elárulni azt, a mit nagyon is takargatni kellene.

Az igazolványos altisztek a polgári szolgálatban.

Irt: dr. Végh Kálmán, honvédelmi miniszteri segédtitkár.

(Folytatás.)

VII. M. kir. földmívelésügyi minisztérium.

a) Kapus, ajtónálló, hivatalszolga, házmester, gépész, könyvondász. A gépésztől gépkezelői vizsga, a könyvondásztól a könyvondászatban való jártasság vagy hat havi próbaszolgálat kivantatik.

b) Irodaségdtiszt, fordító. Előbbi állással 1400 kor. fizetés és 800 kor. lakpénz, utóbbival 2600 kor. fizetés és 1000 kor. lakpénz jár. A fordítóknak a német és horvát nyelvet tökéletesen ismernie kell. Itt is, mint más

miniszterinmoknál, a kezelési szakon a legkedvezőbb esetben a segédhivatali főigazgatói állás érhető el.

1. Erdészeti hatóságok, hivatalok, intézetek.

a) Famester, gépkezelő, főerdőr, erdőőr, erdőlegény, segéderdőőr, hivatalszolga. A famester fizetése 900—1000 kor., a gépkezelő 960—1200 kor., a főerdőrre 900—1000 kor., az erdőőrre 600—800 kor., az erdőlegény és segéderdőőrre 400—500 kor. s végül a hivatalszolga fizetése 600 kor. A fizetésen kívül természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszzerű lakpénz jár. Az altisztek, nevezetesen a famesterek, gépkezelők, főerdőrök és erdőőrök személyi pótlékot és évi 60 kor. egyenruhálatálatnyit kapnak. Az említett javadalmazásokon kívül van tüzfajárandóság, földiletmény s legeltetési jog.

Az erdőőri állások elnyeréséhez erdőőri szakvizsga, bizonyítvány vagy erdőőri szakiskolai végzettség szükséges. Csakis az ily képesítéssel bíró igazolványos altiszt tarthat számot arra, hogy ily képesítéssel bíró más, nem igazolványos pályázóval szemben erdőőrré kineveztesse.

Az erdőőri képesítést kétféle módon lehet megszerezni és pedig: vagy a m. kir. földmívelésügyi miniszter által a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg az 1880. évben 25347. szám alatt kiadott utasítás értelmében teendő vizsgával vagy pedig az erdőőri szakiskola elvégzésével. A szakiskolai tanfolyam két tanévre terjed, a melynek végeztével a tanulók erdőőri szakvizsgára bocsáttatnak. Minthogy a szakiskolák szervezetének, az azokba való bejutásnak s más tudnivalóknak ismertetése a közlönyemnek tulajdonképpen célját már túlhaladná, épp azért, ezek ismertetését mellőzve, csak röviden utalok arra, hogy az ezekre vonatkozó közelebbi adatok a görögnyeszentimrei, a királyhalmi, (u. p. Szabadka), a lipótújvári és a vadásztenlei (u. p. Temesvárgyárváros), erdőőri szakiskolák igazgatóságától tudhatók meg.

A famesteri és gépkezelői állásokra pályázóknak hiátlan beszélő, látó és halló képességen kívül az írás, olvasás és számolásban kellő jártassággal kell bírniok. Szükséges továbbá, hogy az ily állásokat elnyerni óhajtók a vízi-, ut- és polgári építkezésekre vonatkozó gyakorlati ismeretekkel és az építkezéseknek a megállapított tervek szerinti vezetésében megfelelő képességgel, illetőleg az állami gépkezelői vizsgával és a mértani rajznak elemei ismereteivel birjanak.

Az erdőlegényi és segéderdőőri állások elnyeréséhez különleges szakismeretek beigazolása nem szükséges.

b) Irodaségdtiszt. Fizetés 1400 kor. Természetheni lakás vagy szabályszerű lakpénz. A kinevezést megelőzőleg hat havi próbaszolgálat teljesítése kívántatik.

2. Kincstári birtokok.

a) Műmester, kastély-kulesár, kertész, hivatalszolga, altiszt, kapus, gépész, laboráns, felügyelő. A műmester fizetése 1080—1320 kor. s természetbeni lakás; a laboráns 800—1200 kor. s ugyanezen természetbeni lakás.

b) Irodaségdtiszt, irodatiszt 1400 kor. fizetés s természetbeni lakás vagy szabályszerű lakpénz.

3. Általános ügyek.

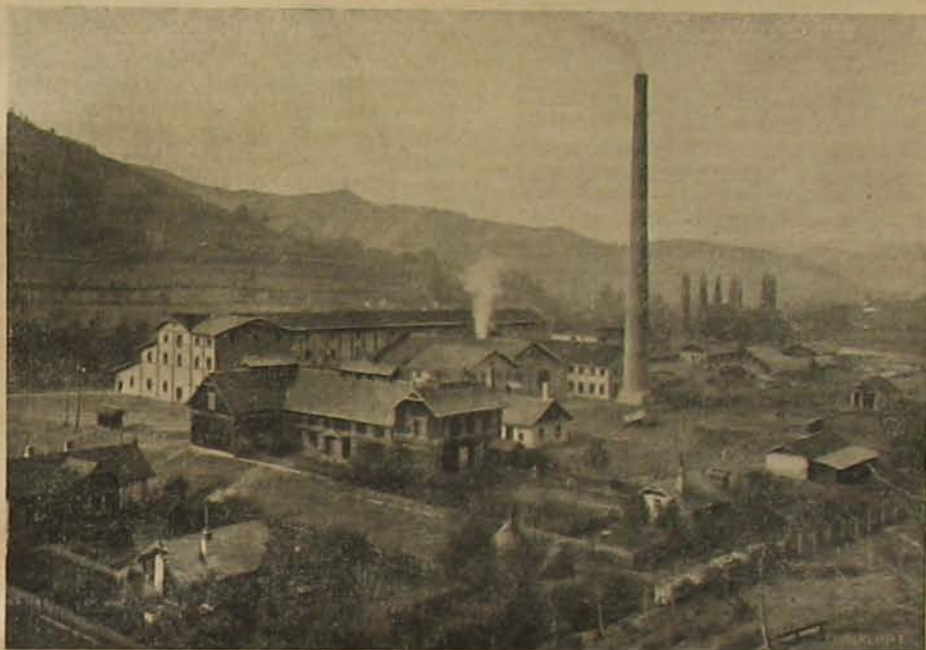
a) Belépő állomási őr, a hivatalszolgákra megállapított fizetéssel és lakpénzzel, esetleg természetbeni lakással és ruháatálatnyul.

Ha fáj a feje

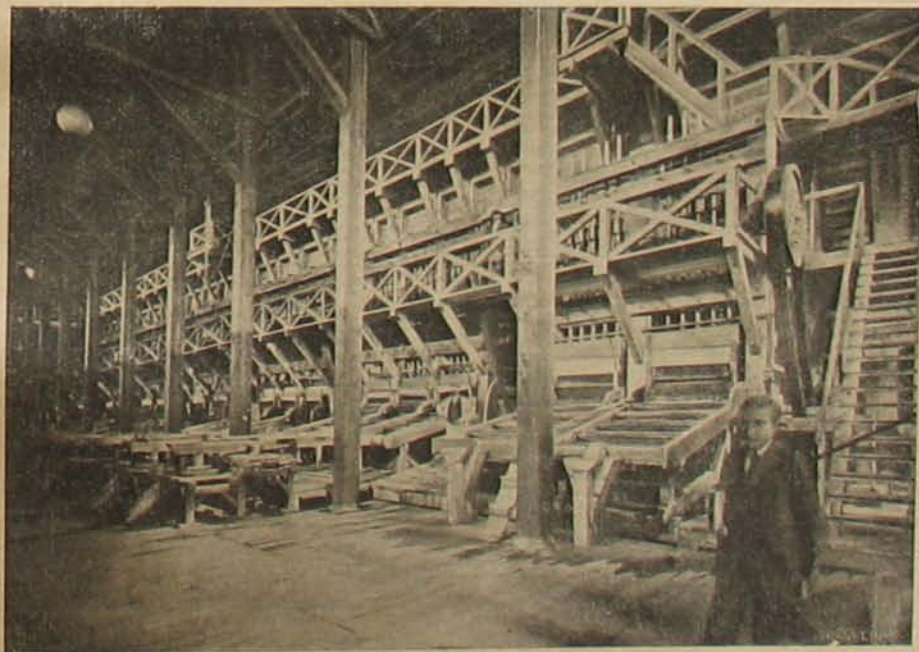
ne tévedjazzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmáskasabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Árú K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készít Beretvás Tamás gyógyszerész Klaperton. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A brádi zúzómű.

A zúzómű belsője.

A brádi aranybányászat.

4. Gazdasági tanintézetek. M. kir. állatorvosi főiskola.

a) Kapus, hivataloszolga, laboráns, munkafelügyelő. A munkafelügyelői állás javadalmazása 1200 kor., természetbeni lakás és 200 kor pótlék.

5. Folyammérnöki és kulturmérnöki hivatalok.

a) Kikötőőr, hajósőr, zsilipőr, folyamfelügyelő. Az első három állás javadalmazása 700—1160 kor. közt váltakozik, a mihez még természetbeni lakás vagy szabályszerű lakpénz járul. A folyamfelügyelőnek fizetése 900—1200 kor. s ugyanesak lakás vagy lakpénz.

b) Irodaségdtiszt. Fizetés 1400. kor. és szabályszerű lakpénz. Rendszeresítve van még s idővel elnyerhető az irodatiszti állás, melynek javadalmazása a lakpénzen kívül 2000 korona.

6. Országos meteorologia és földmágnassági intézet.

a) Hivataloszolga.

b) Irodatiszt, 1400 kor. fizetéssel és megfelelő lakpénzzel.

7. Földtani intézet.

a) Kapus, gépész, laboráns, hivataloszolga. A gépésznek gépkezelői vizsgával kell bírnia.

b) Hivataltiszt. Fizetése 2000 kor. és 900 kor. lakpénz.

A földmívelésügyi minisztériumnál, valamint az annak alárendelt batóságainál, hivatalainál stb. rendszeresítve levő s most ismertetett állások elnyeréséhez az említett feltételeken kívül szükséges még a magyar nyelvnek ismerete szóban és írásban, továbbá a hivatalnoki állásokhoz négy középiskola vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség.

A már fellemlített s különös szakképzettséget igénylő állásokon kívül vannak még ennél az ügyágazatnál oly állások is, a melyeket az igazolványos altisztek elnyerhetnek a nélkül, hogy rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, a melyeknek elsajátítása multhatlanul szükséges arra, hogy az elnyert állással járó teendőket kellően ellátni tudják. Így pl. a laboránsi állásra a pályázó igazolványos altiszteket az 1873. évi II. t.-ez. 12. §-ában foglalt rendelkezések folyamánaképpen minden előzetes szakismeret beigazolása nélkül ki kell nevezni, holott egyes intézeteknél az ezzel az állással járó teendők kellő ellátásához nagyon is sokoldalú szakismeret szükséges. Hogy tehát egy ily laboránsi állással járó teendőkről s a szükséges ismeretekről az altiszteket általánosságban tájékoztassam, példaképpen felsorolom az állatorvosi főiskola bakteriológiai laboránsának kötelességeit, a melyek főbb vonásokban a következők: az oltóanyagok termelésében való részvétel, a ragályanyagok tenyésztőre való tenyésztő anyagok elkészítése és sterilizálása; a kész oltóanyagoknak fiolákba és üvegekbe való lefojtása; az ily anyagok kipróbálásakor az azokkal beoltott és elhullott állatok hulláinak szabályszerű felbonthatása és a boncolás után azok megsemmisítése s a megfelelő fertőtlenítés végrehajtása; a lépfene, sertés-orbáncz, diftéria és más ragályos betegségek ellen készülő serumokkal való beoltás körüli segédkezelés; az állatokból kibocsátott vérnek megfelelő feldolgozása (savókészítés, filtrálás), végül mind e ténykedésekkel kapcsolatban a gépmotor kezelése.

E kötelességek ismerete mellett teljesen érthetőek azok az esetek, a midőn az ily laboránsi állásokat elnyert

altisztek, a kik a pályázat alkalmával nyilván csak az állással járó nagyobb javadalmazást tekintették, a leg-rövidebb idő alatt igyekeztek állásuktól megszabadulni.

VIII. M. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium.

a) Kapus, ajtónálló, hivataloszolga, könyvondász, mely utóbbi állást csak oly altiszt nyerhet el, a ki a könyvondászatot tanulta.

b) Irodaségdtiszt. Fizetés 1400 kor. Lakpénz 800 kor. Rendszeresítve van még irodatiszti, segédhivatali igazgatói és segédhivatali főigazgatói állás, ugyanoly javadalmazással, a mint azt más minisztériumoknál láttuk.

1. Országos közoktatásügyi tanács.

a) Hivataloszolga.

2. Egyetemek. Kassai jogakadémia.

a) Kapus, pedellus, hivataloszolga, laboráns, preparátor, kazánfűtő, gépész, gépkezelő, fűtő és kertész. A laboráns és preparátorral szemben főkövetelmény, hogy az illető tanszéknek megfelelő iparban jártas legyen. A kazánfűtőnek kazánfűtői, a gépésznek gépkezelői, a kertésznek pedig kertészeti vizsgával kell bírnia.

b) Irodaségdtiszt, irodatiszt 1400, illetőleg 2000 kor. fizetéssel és szabályszerű lakpénzzel.

3. Pasteurintézet és kórházak.

a) Kapus, hivataloszolga, gépész, laboráns, kertész. Gépészi és kertészeti vizsga, a laboránstól pedig megfelelő ipari jártasság kívántatik.

b) Irodatiszt, a mely állással 1400 kor. fizetés és szabályszerű lakpénz jár.

4. Ögyallai csillagda.

a) Hivataloszolga, laboráns, a mely utóbbi állás elnyerése itt is a megfelelő ipari jártasság kimutatásához van kötve.

5. Középiskolai tanárképzők. Tankerületi főigazgatóságok.

a) Hivataloszolga.

b) Irodatiszt. Fizetés 1400 kor. és az állomáshelynek megfelelő lakpénz.

6. Gimnáziumok, reáliskolák, felsőbb leányiskolák.

Felső nép- és polgári iskolák.

a) Kapus, iskolaszolga. Az iskolaszolga fizetése 600—1000 kor. közt váltakozik, a mihez még az egyes városokra megállapított bérszabályzat szerinti lakpénz jár.

7. Polgári és elemi tanító- és tanítónőképzők. Kisdudorvónőképzők.

a) Iskolaszolga, kertész. Utóbbinak kertészeti vizsgával kell bírnia.

8. Keleti kereskedelmi akadémia. Felső kereskedelmi iskolák.

a) Iskolaszolga.

9. Bábiaképzők.

a) Hivataloszolga.

10. Gyógygymnastikai intézetek.

a) Kapus, hivataloszolga, kertész. A kertésznek ezen az intézeteknél is kertészeti vizsgával kell bírnia.

11. Felsőfokú és szobrászati iskolák, orsz. mintarajziskola és rajztanárképző, iparművészeti iskola.

a) Hivataloszolga.

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjótányorabb áron
ERBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

12. Orsz. zene és színművészeti iskola.

a) Kapus, hivatalsszolga.

13. Magyar nemzeti múzeum, szépművészeti múzeum, magyar történelmi képcsarnok és iparművészeti múzeum.

a) Kapus, hivatalsszolga, laboráns és preparátor. A laboráns, illetőleg preparátor fizetése 1100—1200 kor., szabályszerű lakpénz és 100 kor. ruhaátalány.

A felsorolt állások elhelyezéséhez az említett különleges képesítéseken kívül szükséges a magyar nyelv ismerete szóban és írásban, továbbá a hivatalnoki állásoknál négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség.

A most ismertetett szolgálai és altiszti állások közt a laboránsi és preparátori állások azok, amelyek a javadalmazás szempontjából az altisztek igényeinek a leginkább megfelelnek s a mely állásokat itt is csak úgy, mint a földművelésügyi miniszteriumnál, illetőleg ennek alárendelt hatóságainál levő hasonló állásokat az igazolványos altisztek a kellő szakismeretek előzetes beigazolása nélkül elhelyezhetik, azonban rövid idő alatt itt is nagyon sokféle ismereteket kell elsajátítaniuk s a mellett még alsóbbrendű munkát is kell végezniök.

Tájékoztató céljából felsorolom a Magyar Nemzeti Múzeum állattani osztályánál rendszeresítve levő, preparátori teendők végzésével egybekötött laboránsi állással járó kötelességeket, amelyek a következők: állatok szakszerű gyűjtése, preparálása és conserválása.

Eme különleges teendők kellő elláthatása érdekében az alkalmazottnak jártasságot kell szereznie az állattan alapvető ismeretében, az állatok gyűjtésében, preparálásában és conserválásában, nevezetesen: gerinczeseinek tömése, esontrázás egybeállítás, rovarok tűzése, lepkek feszítése stb.

Mindezen kétségtelenül különleges szakismereteket igénylő munkákör dacára a laboráns kötelessége az állattári helyiségeknek tisztántartása, tehát alsóbbrendű munkák végzése is.

(Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Vándorlás a természetben.

Mozognak a tenger vizei, vándorolnak a levegő tömegei; vándorolnak Földünknek szerves lakói is. Nem szölok itt az emberről, kit, — lakják bár a föld bármely részén, hagyomány, nyelv, háziesszókók s állatok, szokások s társadalmi intézmények és a mjt első sorban kellett volna emlitenem, régészeti leletek Ázsiához fűznek, mint közös ősi hazához. Hiszen ha a 66 millió négyzetkilométer területtel bíró Polinézia-szigettenger lakói Hawaiitól Neuseelandig s innen Tahitiig s aztán Madagaszkárig a Malakkai félszigetről vándoroltak ki s pedig mint bizonyos tények alapján tudjuk, alig pár száz évvel ezelőtt (Quatrefages: Les Polynésiens et leurs migrations. Paris): akkor a más területekre való elvándorlás többé már nem lehetetlenség. Hiszen Európa, Afrika szorosan összekapcsolódik Ázsiával; Amerikát északra csak a 90 kilométer szélességű Bering-szoros választja el tőle s ezen csekély távolságot is kőbe eső szigetek csökkuntik; Ausztrália pedig a Molukki és Kis-Szunda szigetek, továbbá Neuguinea révén oly közel osik Ázsiához,

A fehéres kőzet tartalmazza az aranyat.

A brádi aranybányászat.

hogy szinte csoda, hogy csak a tizenhatszázadik század végén fedezték fel. Tehát az embert megelőző. Csak a növények s állatok vándorlásáról kívánok szólni. Néha a természet erői működnek ebben mint faktorok közre, pl. a szélvészek, melyek messze földekre elbördják a növények magvait és hozzánk hozzák messze északi vidékekre madarait; vagy a tengeráramok, a miként például biztos tény, hogy a kókuszpalmát a tengeráramlatok hordták szét a Panama-szoros vidékéről a Polinézia és Szunda szigetekre. Mégis legtöbb nővényi és állati vándorlásnak az ember volt eszközlője, a ki a szerint, a mint a növény- és állatvilág valamely része reá nézve hasznos volt, átköltöztette azt tengereken át idegen világrészekre.

Azonban nem egyetlen mértékben nyújtották e tekintetben a világrészek adományait az embernek. Mert a világrészek gazdagsága hasznos növényekben s állatokban rendkívül különböző. Európa itt nem jöhet tekintetbe, hisz a világrész nem egyéb, mint Ázsiának nyugatra tolt félszigete, mely mindenképpen Ázsiától függött. De még Afrika sem, mert Ázsiához való közelsége miatt szintén ennek befolyása alatt állott; és különben is kulturnővényeink és állatnink összességében igen szűrőny részt tesznek ki azok, melyek Afrikát mondhatják hazijuknak. Hogy azonban a benszüllöttekkel szemben igazságosak legyünk, meg kell jegyeznünk, hogy ők ősidőktől fogva foglalkoztak marhatenyésztéssel és a Sorghummal, a cziprónak, mint triphülo növénynek a termesztésével. A mi már Ausztráliát illeti, ennek a földfedezéskor egyetlen egy kulturállata s egyetlen egy kulturnővénye sem volt. Termett ugyan vadon Yamgyökér, melyet a benszüllöttek szaksíksghól ki is ástak; és ugyan-olnak a vadon tenyésző arduonővénynek (pátrinyfélé) magvait megörölték, s ebből kenyérfélet süttöttek; azonban a termesztéssel nem foglalkoztak.

**Részlelfizetésre
készpénzáron!**

Es a lelezavak 1. A többi részlelfizetéstől óriási módon kielik újításunk. Mi a **EUFON** (tölcseréliküli beszélőgépet ugyanazon áron jöhinevő adók részleire, mint kés pénzévi. **Riadó** lemezek sem drágábbak részlelfizetésre, mintba készpénzért rennek. Kérje **Eufon** és **Riadó** jegyzékünket és hasonlóan össze áreinket bármilyen más részlelfizet árjegyzékével. Azonnal észreveszi a különbséget.

SVNT LÁSZLÓ INTÉZET
Budapest, 53,
Veres Pálné-utca 16

Amerikában a világrész legnagyobb részét elfoglaló vadásztörzsek mellett Középamerika és Délamerika nyugati fonsíkjain rendezett államok keletkeztek, tehát kultur-népek laktak, a melyek földműveléssel és állattenyésztéssel is foglalkoztak. Azonban a kulturnövények s állatok dolgában az Újvilágot is nagy szegénység jellemzi. A benszülötteknek mindenekelőtt nem volt tejelő állatuk egy sem; s így Amerikában nem is fejlődött ki sehol az Óvilágra nézve oly jellemző nomád élet, mert ennek alapföltételeit a haszon- és tejelő állatok tenyésztése alkotja. Háziállatok is csak egy volt, a láma, melyet, mint jelenleg, teherhordásra használtak s ezenkívül gajpájáért tenyésztettek. A házi szárnyasokat az egyetlen pulyka képviselte. Lisztadó növényük is csak egy volt, a tengeri, mely mellett Peruban a burgonya hirt nagy fontossággal, azonkívül a paprika (*capsicum annuum*), tök, ugorka és kétféle bab. Az Újvilágban hiába keressük mérsékelt övünk pompás asztali gyümölcsseit, a körte- s almaféléket, a szilvákat, barackokat stb.; mindezt az ananásznak kellett pótolni. melyet Peruban gondosan termesztettek. A szőlőt is meg volt ugyan Amerikában, a miként ez a 10. századbeli normann kalandorok bagyományaiából kitetszik, kik a mai New-York vidékét „Vinland”-nak, borországnak nevezték, mert buján tenyésztett ott a vadszőlő. Azonban az indiánusok nem méltatták figyelemre és részegítő italaikat Peru- és Mexikóban egyaránt erjesztett tengeriből (a caica-sör), azonkívül Mexikóban az agavénedréből (*Palque*) készítették. Szálas, rostos növényük szövethéjára tulajdonképpen csak egy volt, az amerikai gyapot, melyet még az imént említett agavének durva szálai pótoltak. Ezekhez járul néhány nagyfontosságú narkotikus növény, első sorban a dohány, a kokas s a kakao, melyekben mindkettője használatban volt.

Ezek az Újvilágnak kulturállatai és növényei. Mily nagy ezekkel szemben az Óvilág, illetőleg az Amerikánál nem sokkal nagyobb Ázsiának gazdasága. Ha háztartásunkra szemet vetünk, mindaz, a mi hasznos, a mi éltet adó, a mi élvezetet nyújt és gyönyörködtet, csaknem kivétel nélkül Ázsiából vándorolt hozzánk s a Föld minden részére. A két legfontosabb lisztelő növény, a búza Mezopotámiából, a rozs Kisázsziából került hozzánk. A rizs hazája délkeleti Ázsia; Khinában 2822 évvel Kr. e. kezdtek termesztetni s Ázsiában 600 millió ember táplálkozik vele. Az árpa a Kaspi-tenger vidékéről való. A szagót, a cukornádat a Szunda szigetek; a gesztenyét Kisázsia, a szőlőt s eperfát Armenia nyújtották; az olajfa Szíria adománya.

A cseresznye Kisázsziából, a barack Perzsiából, a narancs Khinából származik. A ló, szamár, juh, szarvasmarha Középázsziából valók, ahol ma is vadon tenyésznek. A házi tyúk, gyöngytyúk, páva Indiából származott; a fészán, aranyhal és selyemhernyó Khinából. Igazán fűszereinket a tropikus Ázsia heves napugara érleli meg. A bors a Malabár partokról, a cimet Ceylonról, a szegfűszeg a Molukki szigetekről származott. Ide illik Afrikának egy igen hegyes adománya, a kávé, melynek eredeti hazája azon vonal, mely déli Abessziniától nyugati irányban Guineáig tart. Itt a kávé-erje még ma is vadon tenyész. Még virágos kortjeink legdíszesebb ékecségeit is Ázsia nyújtotta, a rózsát Kisázsia, a hónapom rózsát Khina, a peonát (Pünkösdi róza), liliket, tompánt déli Szabéria, a jácintot Perzia, az ékes rododendront s az azaleát a déli Kaukázus, a rózsát a veronikát karnéliát déli Khina. Még a

bájos és mosolygó búzavirág is Ázsiából való. És mindez nemcsak hozzánk jutott el, hanem átvándorolt a tengereken s új hazát nyert az Újvilágban. Összes gabonaneveink és gyümölcsfánk Amerikának mérsékelt részén kitűnően diszlenek; a kávé Braziliában s Közép-Amerikában, a cukornád a Missisippi alsó vidékein, Braziliában s Guyanában a legfontosabb földművelési ág. Az első lovat 1536-ban Mendoza vitte be Argentiniába, az első juh 1550-ben került oda s az első szarvasmarha 1553-ban; s a Pampákban a juhok száma ma túlhaladja a 66 milliót, a lovaké a négy milliót, a szarvasmarháké a 20 milliót.

Gazdagon viszonzta tehát az Óvilág Amerikának főnnebb elsorolt adományait, melyekhez még kétfőt akarok csatolni: a legillatosabb fűszert, a vaniliát, mely Délamerikának északi részében és Középamerikában otthonos; és az Újvilágnak orvosi szempontból legbecsebb adományát, a Perui és Ecuadori Andések gerincein termő Khinafát. Megjegyzem, hogy a Khinafa a rabló-gazdálkodás folytán pusztulásnak indult; s ettől csak az által menekült meg, hogy Angolország Keletindia-ban, Németalföld Jávába s Franciaország a keletafrikai Reunion szigetre költöztette át. — Így vándorolnak a növények s állatok egyaránt.

KÉPEINKHEZ.

A brádi aranybányászat.

Aranytermelés tekintetében, Európában, hazánk foglalja el aránylag az első helyet s itt is különösen az Aranyos folyó és a Maros völgye által határolt Érczhegység, vagy mint a geológusok nevezik, a Kárpáti-homokkő hegység az, a melyből a legtöbb aranyat bányásszák. Hazánk erdélyrészi arany- és ezüsthányáinak zöme ebben a hegységben, Alsó-Fehér vármegye délnyugati és Hunyad vármegye északkeleti részében van. Az itteni gazdag fémhányak közül is kiválik Brád aranybányászata. Brád kisközség, Hunyad megyében, a Fehér-Körös mellett fekszik s legnagyobb részünk előtt csak mint az arad-brádi vasút vonal végállomása ismeretes. Bányászata volt már az ókorban is. Előbb a dáciának, majd ezek után a rómaiak művelték az ottani bányászatot s már abban az időben is gazdag aranyiparral dicsekedhetett a brádi fémhányászat. Később, különösen 30–40 év előtt valósággal pangó állapotba jutottak ezek a bányák. Legtöbb helyen ugyanis a dúló bányaművelés járta s az így nagy hirtelen szerzett, de rövid ideig tartó gazdagságot évekig tartó szegénység váltotta fel, a mihez nagyon hozzájárultak a munkások megbízhatatlansága, az aranylopás és a bányaművek szegényes technikai berendezése is. Most azonban a technika legújabb vívmányaival berendezett zuzdák működnek a bányákban úgy, hogy még Transzilvánban sincsenek oly tökéletesen berendezett zuzóművek, mint Brádon. Az aranyt itt a zöldkő-trachit és a közeteket átjáró kvarcz-éreczekből bányásszák. Az éreczekkel tele uziklusalvadékokból: a tele-erek (telérek)-ből nyorik az arany. A kvarcz-trachiton kívül a kárpáti hornokkő is vezet teléreket, a melyeknek vastagsága sokszor eléri a 60 centimétert. Ezekben van a levél s tü alakban finom, durván behintett arany. Egyes helyeken ugynevezett lencsákat, buczkákat alkot a szabad arany. A hotei bányaművelés pl. 1882 év őszén egy 22 méter széles

ÉLELMISZEREKET

legújabbakban találhatók

szállítja az élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. linderer részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, 11., SZÉNA-TEIC 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

és négy méter hosszú, mintegy 20 kgrm. súlyu aranylencsét találtak. Ezen kívül néha-néha nagy természetes aranyletré: arany-rögökre is bukkannak a bányászok. A múlt században az ugyanebba a bányacsoportba tartozó Kaproncza tüzszhen, majd az erdélyi Magurában találtak negyven s néhány fontos természetes aranyat. De mindezeknél híresebb az 1891. évi brádi (muszári völgyi), közel 74 kgrnyi. súlyu aranyletré, amely az Ausztráliából ismert legtöbb aranyrögöket is felülmúlja nagyság dolgában. Hogy mily eredménnyel üzik itt a bányászatot, bizonyítja az, hogy a múlt évben közel 16 métermázsza aranyat produkáltak Brádon, a mi harmadfél millió kiadással szemben mintegy négy millió bevételt hozott. S így a tulajdonos társaság nemcsak a vételár és költséges berendezés busás kamatját kapja meg, hanem egy nagy vidék szegény lakosságának is állandó keresetét nyújt.

A jelen számunkban közölt képek a brádi és a hozzá tartozó bányaművek egyes részeitől valók.

HIREK.

Megjelent. Az 1911. évre szóló csendőrségi zsebkönyv. Ára 2 K 20 f. Megrendelések a Csendőrségi Lapok kiadóhivatalához intézendők.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus javára újabban a következő adományok folytak be: Oszvár Kálmán cz. őrsvezető és Komlós Mihály csendőr, az első magyar általános biztosító társaság temesvári főigazgatósága által nekik felajánlott jutalom fejében 30, Eibel Árpád főhadnagy özvegye Rákosszentmihály 10, Witt Károly őrmester nejének gyűjtése Zólyomlipcséről 10, dr. Végh Kálmán honv. minis. titkár Budapest 10, Tóth Kálmán András hadnagy Székelyudvarhely, újévi üdvözlések megváltása czimén 5, Valló József hadnagy Debreczen 2, Miklós Dénes őrsvezető Kistó 2, nagykárolyi szárny 34, nyíregyházi szárny 35, Kállnay Gyula főispáni titkár, a nagykárolyi szárny utján 5, a nyitrai szárnytól: Turay János cz. őrmester és Rapos János cz. őrsvezető 2—2, Mészner József cz. őrmester, Koltay Ferencz cz. őrsvezető, Szabó Ferencz és Végh Miklós csendőrök 1—1, és Halmes Nándor csendőr 1.50, besztercebányai szárny 28, a tövisi őrstől Bálint Ferencz járásőrmester 2, Csere György cz. őrsvezető, Nagy István cz. őrsvezető, Galgóczy Péter, Butyka János és Csillik János csendőrök —.50 —.50, sófalvai őrs 4, cserbeli őrs 3.50, büntető törvénykönyvekért: debreczeni pótiszárnytól 160, debreczeni szárnytól 140 és a belényesi szárnytól 20, Az adakozások eddigi eredménye 16,336 K 98 fillér.

Agyonlőtt családirtó. Németh József őrmester, tapolczi őrsparancsnok, január 4-én Tapolcán, Parkas Lajos állami erdőőr ellen, ki egy leányát agyonlőtte, nejét és egy leányát pedig lövés által súlyosan megsebesítette és a közbelépő járőrre is forgópisztolyt fogott, annak halálával végződő löfegyvert használt.

Meglőtt vadász. A somogy megyei mesztegyői őrs egy járőre január 2-án, portyázás közben, a bizei szőlő-hegy között elterülő mezőn, Talos Pál bizei lakos orvvadászával találkozott, ki járőr ellen egy eredménytelen lövést intézett. A járőr vezetője, Szollár István cz. őrsvezető, erre Talos ellen szintén egy lövést intézett s a jobb lapoczkáján súlyosan megsebesítette.

Egy gonosztevő ártalmatlanná tétele. Németh Dávid járásőrmester és Keszler Mátyás csendőrből állott móri

őrsbeli járőr, január 4-én délelőtt 1/28 órakor, Kolompár József vépi születésű, többrendbeli bűncselekménnyel terhelt, löfegyverrel ellátott, vesztélyes gonosztevő kóbor-czigány ellen, üldözés közben, a kishéri vasúti állomás közelében löfegyvert használt minnek következtében nevezett a jobb kar tövében életveszélyes sérülést szenvedett.

Orvtámadás egy járőr ellen. Kiss Elek és Szirom István kismarjai őrsbeli csendőrökből állott járőrre, január 2-án este 7 órakor, a biharmegyei Kismarja község határában lévő erdőben, portyázás közben, eddig ismeretlen egyén, vadászfegyverből egy lövést tett, mely Kiss csendőr kalapját, fegyverének a felső karika alatti részét és jobb fülkagylóját, Szirom csendőrnek pedig a köpenye alsó szélét találta. A lövésre annak irányába Szirom csendőr két lövést tett, majd az erdő átkutatása közben ballott zörej irányában mindketten ismét egy-egy lövést tettek. A járőr fegyverhasználatának eredménye, miután tettes feltalálható nem volt, ismeretlen.

Rablógyilkossággal vádolt járőr. A távirati iroda nyomon január 7-én több napilap azt közölte, hogy két csendőr szolgálatközben, Erzsébetváros közelében, egy Romániából visszatért leány ellen, rablógyilkoságot követett el. E közleményt, mint valótlan, a közreadó Távirati Iroda cáfolata nyomán, a 8-án megjelent napilapok ugyan szintén megczáfolták, mindazonáltal meg kell jegyeznünk, hogy az ily légből kapott hírek közlése nagy ártalmára van intézményünk féltékenyen őrzött eddigi jó hírnevének, mert a szenzációs valótlan közleményt átvéő külföldi lapok a cáfolatról már nem vesznek tudomást s így a külföld előtt rajtnak számú a gyalázó bélyeg.

KÜLÖNFÉLÉK.

Új órarendszer. A rohanó világ és a modern kor embere megreformál, átváltoztat mindent, a mi gyakorlatiasabban megfelel a követelményeknek. Így kerül sorra most a tizenkétórás rendszer átváltoztatása huszonégyesre, a mint hogy Olaszországban már huzamosabb idő óta hivatalosan használják az időmeghatározásnak ezt a módját. A Lisszabonban tartott nemzetközi távirókongresszuson az államok képviselői kimondták, hogy életbe fogják léptetni a vasutakon és a táviróbivatalokban a huszonégyes órábeosztást s így Magyarországra és Ausztriára is kötelező ez a határozat, ha a határozott időpontot nem is állapították meg az életbeléptetésre. A reform egyelőre csupán a vasúti, táviró- és postai forgalomban fogja megkezdenni a maga útját, hogyigy a nagyközönség és főképp az üzleti világ lassan megbarátkozzék az új renddel. Arra már kevés a reménység, hogy a polgári életben diadalt arasson az új beosztás, mert a régi megszokás, a tradíciókhoz való göresös ragaszkodás erősen útját állja a reform bódításának. Bár, a mint említettük, Olaszországban már huzamosabb ideje divik az új beosztás s ehhez képest a vasúti menetrendekben is a 10 óra 20 percz, meg 23 óra 40 percz szerepel, egyéb hasonló furcsa számokkal egyetemben, mégis nálunk ugyancsak sok fejtörésre adna eteinte alkalmas az az új számítási rendszer. A számvetéssel badi lábba álló magyarok még a koronaszámítással is csak ügyvel-bajjal tudnak rendbe jönni, holott a forint átszámítása koronáértékre nem valami ördögös dolog. Ha majd a vasutak komolyan hozzájárulnak a huszonégyes óra alkalmazásához, lassan-

kint meg fogja szokni a nagyközönség is s így nem lesz akadály a reform gyors bódításának. Hogy pedig az új renddel az élet számtalan vonatkozásában eleinte zökkenések lesznek, az természetes ugyan de semmit sem fog levonni a hasznos reform értékéből.

Utazás hajdan és most. Franciaországban egy idő óta sokat panaszkodnak az emberek a vasútra és tartóatlannak tartják azt az állapotot, a mely különösen az állami kezelésben levő vonalakon uralkodik. Hogy olcsóit e tekintetben némileg megvigasztalja, egy francia újság érdekes ozikkben arra emlékezteti őket, hogy a régi időkben, a mikor az utazni szándékozók csak ló és postakocsi állott rendelkezésére, az utazás még sokkal kellemetlenebb dolog volt, mint manapság. Mindamellett azonban nem kell azt hinni, hogy lóháton nem lehetett elég gyorsan egyik helyről a másikra jutni. Így 1574-ben III. Henrik király futárja, a kinek IX. Károly halálát kellett jelentenie, tizenhárom nap alatt ért Párisból Varsóba. Egy másik futár Versaillesből 166 óra alatt ért Rómába. 1836-ig Franciaországban a lóvágások eredményjegyzékeit mindig futárok vitték el a nagyobb városokba: egy ilyen gyorsfutár egyszer harmincz óra alatt lovagolt Párisból Bordeauxba (580 kilométer). A páris-bordeauxi kerékpárversenyen a győztes kerékpáros 19 óra alatt tette meg ugyanezt az utat. A kocsin való utazás természetesen lassabban ment. XIV. Lajos idejében a nagy otromba delizanszok átlag 40 kilométert tettek meg huszonnégy óra alatt.

Eszkimó nevek. Az eszkimóknak igen furcsa neveik vannak. A főkéi közkedveltségét bizonyítja, hogy a férfiak között rendkívül sok a »Japinek» nevű, a mely név magyarul annyit jelent, hogy fókafark, míg a nők között nem ritka a »Maktark» nevű, a mi viszont fókabőrt jelent. Igen szépek hangzik a »Maizan guark» név is, a melyet Rasmussen így fordított le: »a kis fehér ezüthal bőr». Maizanguark különben férfinév, ép úgy, mint »Merkuzark», a mi annyit jelent, hogy: gyapjas. Hangzatos eszkimó leánynevek a következők: »Marmarunak» (inyencsesemege), »Mikiszok» (kicsike), »Junk» (emberke), »Mekro» (toll), »Monik» (tojás) és »Pinaicok» (szelíd lelku). Tisztelet parancsoló két név a következő: »Ningialoungot» és »Arnarzuark», a melyek közül az egyik háziaszonyt, a másik nagyaszonyt jelent. Az eszkimó-neveknél nem kevésbé érdekes az a hit is, a melyet ezek az északi népek az emberi nevekhez fűznek. Az eszkimók hite szerint minden ember testből, lélekből és névből áll. A név náluk egy második léleknek a szerepét játsza, sőt Grönland keleti részén az eszkimók azt hiszik, hogy a név ugyanakkora, mint maga az ember, míg a lélek legföljebb egy új vagy a kéz nagyságát éri el. Ha egy eszkimó meghal, akkor a lelke a halottak országában addig bolyong, míg a neve ezen a világon nem talál újabb hajlékra. Ez úgy történik, hogy egy gyermeket az elhunyt nevére keresztelnek. Ép ezért az újszülöttek többnyire a családon legutoljára elhunytak a nevét kapják. Nanzen szerint a grönlandiak továbbá még azt is tartják, hogy a név örökösen köteles azokkal az elemekkel szembeszállni, a melyek nevelődésének halálát okozták. Így ha az illető a tengerben lelta halálát, a név új birtokosának meg kell mutatnia, hogy nem fél a tenger haragjától és lehetőleg sokat kell tartózkodnia a tengeren. Ugyanez a hit található különben az indiánoknál is. A nevekhez vetett hit azonban már ingadozni kezd, mert az eszkimók között is akadnak eszkimikusok, a kik

egész nyíltan azt vallják, hogy az embereket csupán azért kell különbözőképen elnevezni, hogy egymástól meg lehessen különböztetni őket.

A tekenyősbéka életkora. Az angol lapok a napokban közölték, hogy a connaughti herceg, a ki délafrikai útjában Szent Ilona-szigetére is ellátogatott, ott egy teknősbékát látott, a melyet már százötven év óta tartanak fogságban és a melyet I. Napoleon a szigeten töltött fogsága idején gyakran megsimogatott. A teknősbékák általában igen magas kort érnek el és a szentilona-szigeti teknősbékánál jóval öregebb egy Toto nevű teknősbéka, a melyik a st.-louisi állatkertben éli gondtalanul a napjait. Ennek az állatnak az életkorát 500 évre becsülik. A teknőjének a hátára az 1618. évszám van bevésvé azzal a megjegyzéssel, hogy a korát már akkor is 200 évre becsülték. Toto ilyenformán akkor élte ifjúsága első éveit, a mikor Kolumbus felfedezte Amerikát.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kizárólagot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes olyesetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem állhat. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatul kapcsolatos kérdésekre csak az eseten válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézőkördéseknek eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Rendszerető. Nagyon meglepett bennünk levelének tartalma. On olyan képet fest le, a melyet álmodni sem mertünk volna. Nagyon sokat színeket használt és mi azt hisszük, hogy alaposan tévedett. Tudjuk nagyon jól, hogy nálunk is — éppen úgy, mint mindenütt — vannak elégedetlen elemek, a kik semmivel és főleg önönmagnakkal nincsenek megelégedve. Ezen az állapoton nincs ember, a ki segíteni tudna. De, hogy egy őrsparancsnok a csendőrok kegyeire legyen ráeszerulva, az teljesen lehetetlen és ha ez kisebb-nagyobb mérvben mégis előfordulna, akkor ennek nem a legénység, hanem kizárólag az egyedül az illető őrsparancsnok az oka. Nálunk nem létezhetik az, hogy a csendőrnök a kényére-kedvre biazuk a közbiztonsági szolgálatot! Hová jutnánk ezen a lejtőn? Tessék vasmárokkal belenyulni a darázsészékbe és rendet teremteni, ha pedig erre képtelen, akkor engedje át helyét egy erősebb altisztnak.

Nagyzásni őrm. Sajnáljuk, nem lehet. Ha minden óráét felveszünk, más sem lenne a laphal, mint a tovékonyaság, a mely külön angy is tárgyalva van.

Kiváncsi. Amennyiben összpontosításról van szó, igen, még pedig az összpontosítás egész tartamára.

Tolna, A mint azt nagyon jól tudja havonta egyszer.

Kiváncsi őrm. Az utolsó megbízott Pimkó János őrmester. Kérdett még egyáltalán nincs megbizva. Őn a 18-ik, megbizva — ha csak valami mindaitást akadály nem lesz — a közel jövőben várhatja.

Ö. őrmester. Nem.

A. B. 1. Igen. — 2. 5. mintáján, csövieszafutó táhori ágyú. — 3. Igen.

K. ca. cz. őrv. Örgény-szentimre. Kisérv. figyelemmel dr. Véghegőitkár nyomás alatt álló cikkét, abban megtaláljuk mindazt, a mit eljuttatni.

S. Jelentkezni köteles. Ajánljuk olvasnunk el az ált. szolg. ltv. vonatkozó fejezetét.

K. B. 1. Nem kell hozzá semmiféle engedély, mert Vazul = 1. sz. 2. Valami bibinek kell lennie 3. Igen.

Vilakozók. Amennyiben igényjogosultsági igazolvánnyal rendelkezik igen. Ellen esoben is, csakhogy a kinovészo való minden remény nélkül.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsáthelyezés.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület székesfehérvári szárnyának zámolyi őre, 1910 december 29-én Sárkeresztesre áthelyeztetett.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Békési György, V. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, egy tűzvész alkalmával az élet- és vagyonmentés körül férfas bátorsággal és nagy buzgalommal kifejtett tevékenységeért.

Előléptettek:

1910 december 16-ával:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Hranyai István és Porubcsán Gábor;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Pajor Tamás és Mininges Márton őrsvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*; továbbá

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

1911 január 1-ével:

Lakner Zsigmond, Kubik János és Németh Ferencz;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

1910 december 25-ével:

Horváth István VII., Bezán György, Husvéth János, Németh György III., Szabó Sándor I., Szabó Imre I., Kovács János III., Meszes József, Almási Imre, Torgyán István, Tóka János, Hammer Károly, Cseke Ferencz, Budai István, Berényi Péter, Antal Sándor, Pál József, Kiss József IV., Vida Lajos, Kardos József, Gábel Gyula, Böröczk József, Fisi János, Tiholy István, Bodócs János, Sári Mihály, Sthal József, Rácz György, Dózsa Bálint, Bandli Károly, Reiter István, Keltner Lőrincz, Vaszari József, Lázár Alajos, Csontos Antal, Székely Ferencz, Páris Lajos, Kálmán Mihály, Szanati József I., Nagy Sándor III., Szalay Jenő, Mészáros Lajos, Tóth Antal, Kiss Lajos I., Vlay Mihály, Kovács Ferencz III., Kovács Pál, Németh József V. és Konczos József őrsvezetők, *őrsvezető cz. őrmesterekké*; végül

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

1911 január 1-ével:

Üveges György, Garadi Lipót, Dvones József és Janicsa Jakab csendőrök, *csendőrz. őrsvezetőké*.

Házasságra lépett:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Plöchl János cz. őrsvezető, Kumin Máriával 1910 augusztus 20-án, Szepetneken.

Csusz, köszvény, reuma, ideges fejtájás, hűlés, idegbaj, mindennemű csontbántalmak ellen kitűnő hatásnak bizonyult szer	AZ ERŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS Ezekre menő hálsíratok bizonyítják, hogy mily kitűnő hatása van. Valódi csak nálam kapható. Orvokdjunk súlyos utánzatoktól.	Az ár és 45 f. postaköltség beklüldése után vagy utánvétel küldve Szenthe Lajos gyógysz. Budapest, Damjanich-utca 2.
--	--	---

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közúshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

KITÜNŐ GRAMMOFON

5 kétoldalu lemezzel 150 K, fizethető

bavi 8 koronás részletekben.

FIGYELMEZTETÉS: Csak a jó minőségű grammfon felel meg céljaink.

Lemezek, javítások, becszerelés jutányosan, kedvező feltételek mellett.

GAERTNER GÁBOR

Budapest, IX., Bakács-tér 4.

Élethezagó érdeke minden csendőrnök
hogy zsebba borszható villamoslámpát magának beszerezzen.

Zseblámpák árai: drb — K 150
Nagyítóval és finomabb — 3—
10 gyertyafényű fényizzóval — 5—
Póteleim 70 fillér, szénizzó 40 fillér,
fényizzó K 120.
Zsebszivargyujtók szeruzával — K 2—
Zsebszivargyujtók önműködő egy-
gombnyomással — 3—
Fótygyujtó — 50

„AITA” Budapest, Nádor-utca 11.

Versenytárgyalási hirdetés.

41. szám — a. r.

A Kolozsvár, Szeged, Budapest, Kassa, Pozsony, Székesfehérvár, Brassó és Debreczenben állomásozó M. kir. I. II. III. IV. V. VI. VII. és VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokságok, valamint az esetleg még felállítandó IX. sz. csendőrkerületi parancsnokság számára évente megközelítőleg szükséges félfinom posztó és gyapju szövötmények, legénységi ággtakarók és lópokróczok és pedig: 830 m. buzérvörös szegélyposztó, 1750 m. sötétzöld dolmányposztó, 12000 m. sötétzöld zubbonyszövet, 6000 m. kéksziürke köpenyposztó, 6500 m. kéksziürke téli nadrágszövet, 7000 m. kéksziürke nyári nadrágszövet, 400 drb téli takaró, 380 drb nyári takaró és 100 drb lópokrócz szállításának írásbeli zárt ajánlatok útján, szerződésileg biztosítása céljából a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktárnál, (Budapest, I., Bösörményi-ut 21. Csendőrségi laktanya) nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok 1911. év március hó 7-én déli 12 óráig a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktárnál nyújtan-
dók he.

Az erre vonatkozó hirdetmény és ajánlati űrlap a csendőrségi felszerelési anyagraktárnál díjtalanul kapható.

Budapest, 1911. évi január hó 7-én.

A m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktártól.

!!INGYEN

ugyan nem adhatok, de hihet-
len olcsón, csak 15 frtért adok
egy kitűnő szerkezetű és tiszta
csengő hangú, legújabb rendszerű
„Óriás” grammfont, egy évi
jótállással. Kisebb fajta most
csak 12 frt 50 kr. — Nagy dupla
lemezek, nem partie áru, a legújabb felvételek,
1 frt 25 krajczár. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Havas Simon Bpest, Ferenciek-tere 3.
(az udvarban jobbra)

VÁRNAY és FIA — BUDAPEST, — VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

1911. évre szóló előjegyzési naptárainkat a beérkező rendelésekhez, fel-
számítás nélkül mellékeljük. Honvédelmi miniszter ur által 10103. eln.
sz. a. elrendelt új szalagsávok kaphatók raktárunkban.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest. IV. Egyetem-utca 4 sz.

Fegyenczek tapasztalatai.

Írta: A 12. számú fegyencz. Gyűjtötte és kiadta dr. Jäger János
fegyintézeti lelkész. * Magyarra átdolgozta *.

1. Egy halálra ítélt emlékezései és vallomása.

18... évben — 22 éves voltam mindössze — gyilkosság miatt az esküdtszék által halálra ítéltettem, majd kegyelmet kapva, büntetésem életfogytiglani fegyházra változtatott.

Hosszu 25 év múlva, mely idő alatt nevet nem, hanem csak számot viseltem s 25 évig csak „Te”-nek szólítottam, az uralkodó kegye folytán — mert a fegyházban jól viselkedtem s átkozott, örült feltékenység következtében végrehajtott tettenet (vetélytársaira lesbe álltam s azt hidegvérrel lelőttem) a lelkész előtt igen megbántam — szabadlábba helyeztettem.

Hogy minden egyes halálra ítélt eggyemmel szemben szíven s lelkem mélyéből szálnalmat érzek, torinészetes az oly férfinál, ki elítéltetésének napjától megkegyelmeztetéséig, éjjel s nappal csak az a kérdést intézte a sorshoz: „Le fogja vágni nyakadat a hóhér?”

A legnagyobb érdeklődéssel olvastam mindazt, mi utóbbi időkben a halálbüntetésre vonatkozólag íratott s mondhatom, hogy az állam sokkal szigorubb a gyilkossal, mint az áldozatával szemben.

Ki alkothat magának fogalmat arról, hogy mit jelent az, minden testi és szellemi foglalkozást nélkülözve, kényszerzubbonyban ülni; állandóan maga előtt látni a vesztőhelyet, minden ajtózárássra ijeden összerendezni s a fegyház órájának ütéseit heteken keresztül, éjjel-nappal egyenkiut megszámolni?

Ha sikerül is néhány perczre elszunyadnia s a fenyegető soráról megfeledkeznie, másokira izzadságban fűzőlve felriad az elítélt; nem nyikorgott egy lakat, nem lépett be a fegyházigazgató, hogy kihirdesse, miszerint az uralkodó nem élt kegyelmi jogával s így holnap reggel hat órákor ki fognak végezni? Hílu Isten! Csak örült vízió volt! Még élhetsz, a legfőbb törvényszék még nem beszélt s fejed még helyen van. De meddig? Még nyolcz nap s a legfőbb bíróság, hol fellebbezésedet tárgyalják, meghozza ítéletét. Semmi kötség, az ítélet ked-

veződen lesz, hiszen csak azért fellebeztél, hogy néhány héttel tovább láthasd a napot!... S az ítélet azonnal jogerős! Hát az uralkodó kegyelme? Bizonytalan tényező! Az uralkodó csak akkor kegyelmez, ha az ügyész téged kegyelmébe ajánl! Meg fogja ezt tenni?

Hányszor kérdeztem örömtől: „Gondolja, hogy kegyelemre számíthatok?” És hányszor felelt az — meggyőződése ellen — csakhogy megnyugtasson: „Bizonyosan.” Éreztem, hogy azért ő sem hisz biztatásának. Órákon át leskelődtem áldozatomra s úgy löttem le, akárcsak egy állatot, tehát úgy cselekedtem, mint a hogyan azt az ügyész vádbeszédében jellemezte: cinikus meggon-dolással.

S mégis így éreztem, hogy nem vagyok gyilkos, hogy nem érdemeltem meg, miszerint egy darab deszkára csatoljanak s egy bárdütéssel a másvilágra küldjenek.

Miért nem bírtam ki ellenfeleimet pisztolypírba, hogy ott lepuflantsam? Akkor nem ítélték volna halálra, hanem néhány évre bezártak s azután a gyaláérok sorába ismét felvettek volna. Nevemet talán éppen azon újságok, melyek ma szitkokkal s gyűlölködéssel gyilkosként emlegetnek, pártomat fognak. Világon az emberek nem parbjoznak, ott más, rövidített olv. divik: „Szemet szemért, fogat fogért.”

Reszketve vártam a legfelsőbb bíróság döntését. Ez volt az utolsó állomás a vesztőhely előtt. Minden perczben utána beléphetett az igazgató s közölheti velem, hogy már nincs mit remélnem, de — mondhatok még egy utolsó kívánságot, melyet — ha lehetséges, teljesíteni fognak. Már nem is voltam ember, hanem a megtestesült szerenésedenség és félelem. Ételhez nem nyultam; esontvázz lett belőlem, mely már alig tudott állni a lábán.

Ha a végigszenvedett kínok feletti düh erőt vett rajtam, azt magyaráztam örmock, miszerint az állam csak azért etet és itat s csak azért vigyáz rám, hogy az „oldadásból”, mely nélkülem nem lenne megterhatható, ne hiányozzak. Éppen úgy etetnek, mint a hogyan az hajdanában a ezirkuszok számára történt.

Aztán hogy felebbezésem elutasított, az örösi idegfeszültség engedett. Tudtam már sirni s ez esilapítólag hatott. Amilyen közömbös lett előttem minden, hogy néhány órára már aludni is bírtam. Ezen időben már

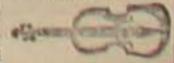
* Először megjelent a Hans Gross-féle „Archiv”-ban.

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrségi stanzádott szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszereként, a Oeskat és a szabadalmasott Rákóczi tárogató fellalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osán árti és kiválti udvari szállító, a m. kir. kóris hadsereg, a m. kir. hangszereként, a Oeskat és a szabadalmasott Rákóczi tárogató fellalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkalmeseket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása oleon eszközöltnék. Argyezék minden hangszerről külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára.

a másvilági élettel is kezdtem foglalkozni. Öröm szabadgondolkodó létére azt magyarázgatta, hogy a halállal mindennek, de mindennek vége: „Ne törődjék a halállal s a miatt ne csináljon magának gondokat. Remélhetőleg nem oly buta, hogy egy túlvilági életben higgyen?”

A biblia pokla nem lehetett sokkal rosszabb, mint ez a testi s lelki pokol, melyben most voltam. Még mindig hisztem engemet az állam az elrettentéstan kedvéért a czirkusz számára? Eljött védőm s vigasztalt. Úgy láttam, hogy ő sem bizik túlságosan a kegyelmi kérvény sikerében s így leszámoltam a földi élettel. Félelmem és bátortalanágom elszórt s a 19. század humanitása feletti gúnyolódásaimmal s azzal hosszantartottam a fegyházi lelkész, hogy a társadalmat egy afrikai törzsszel hasonlítottam össze, mely azért hisz, hogy azután meggyen.

Máskor ismét óriási félelem fogott el s átkoztam az emberiséget, mely engemet ezerszeresen öl meg, holott én ellenfeleltem egy jól célzott lövéssel a másvilágba küldtettem.

Az első elítéltetésem óta eltelt hat hét alatt — s ezt elemi erővel éreztem — bűnböjtöltem tettemért s biztosra vettem, hogy az ilyenek az Isten is megbocsát.

Egyszer, nyolcz órakor este, a midőn már elnémult a fegyencczek ájtatos dala s én elalvó félben fekiüdtem ágyamon, kules nyikorgott a zárban s az ajtón belép az igazgató, mögötte két hivatalnok. Éreztem, hogy arcom hamuszínűvé vált. Testemen reszketés futott végig. Végre! Holnap reggel hatkor.

„Maradjon csak fekvő”, szól az igazgató, „nem akarom cél nélkül izgatni. Ő Felsége a király, legkegyelmesebb urunk, életének megkegyelmezzett s büntetését életfogytiglani fegyházra változtatta.”

Egy szót sem voltam képes kiejteni.

„Ígérj meg”, folytatta a jószívű ember, „hogy nem tesz kárt magában, akkor bilincseit levetetem s a hivatalnokkal egy félóra sétára mehet. Tudom, hogy a zárka most szűk lesz önnek.”

Önépítésem megérttem, hogy nem fogok öngyilkosságot elkövetni, ruháimba bujtam, keztem csokoltam az igazgatónak s a tisztviselővel kimentem a szabadba. Nem tulzok, de úgy éreztem magamat, mint ha újjá születtem volna.

Büntetésem töltése közben egy rabtársam halálra ítéltetett. Hallottam, hogy állítják össze a vesztőhelyet s ablakomból végig is nézhettem volna az ítélet végrehajtását, de nem voltam erre képes.

Naját kínzódnak túl erősen s horzástóan voltak emlékeztetembe véve. Azokra visszagondolva kérdeztem: a vesztőhelyre vánszorgó ity elítélteken ugyan mi ember marad? Elő hullák, összetört emberek!

18. évben ideiglenesen szabadlábra helyeztettem. Ez ugyan igen mély benyomást tett rám, de még sem volt

elég erős ahhoz, hogy eltörölje s megbocsájtassa velem azt a mély benyomást, melyet a hat hétig tartó élet és halál közötti reszketés bennem keltett.

2. Türedékek egy visszaeső életéből.

Irta: K. G. 1t. számú fegyencz.

Ha a legtöbb ember nem érti, miszerint emberek éveken át, kik megismerkedhettek a fegyházzal, azon helylyel, melynek már említése is iszonyt kelt, hogyan lehetnek visszaesők, hogyan tehetik ezek aranyzsabadságukat ismét veszélynek ki, úgy én pedig első szabadlábra helyeztetésemkor még sokkal kevésbé értettem azon emberek felfogását, kik azt hiszik, hogy semmi sem egyszerűbb és könnyebb annál, mint ismét tisztességes embernek lenni. Már a fegyházban megismerkedtem a felfogás ellenkezőjével.

Mint ujoncz, jogom volt ahhoz, hogy büntetésem háromnegyed részének kitöltése után időleges szabadlábra helyeztetsem. Magaviseletem kifogástalan volt: még csak egy feltétel teljesülése hiányzott tehát: egy engemet három havi időtartamra — ennyi volt büntetésem egy negyede — foglalkoztató munkaadó.

Biztosra vettem, hogy ezen feltételnek is meg tudok majd felelni, hiszen még egészen fiatal ember voltam s azt hittem, hogy első botlásom miatt csak nem fognak velem túlszigorúan bánni s azonkívül tudtam, hogy szülővárosomban van elég munkaadó.

Rokonaim s én buzgalommal iparkodtunk, hogy munkaadót találjunk, de hiába! Az egész városban nem akadt senki. Még azok között sem, kiknek műveltsége meg kell, hogy mondja, itt egy fiatal megtévedt embernél, mi forog koczánk?

Még ma is — sok év után — elfog a keserűség, ha szülővárosom akkori szűkkeblűségére gondolok, melynek köszönhetem, hogy javithatatlan gonosztevő lett belőlem.

Egész büntetési időmet le kellett ülnöm.

Házamban a legcsekélyebb bizalommal sem találkoztam. Kénytelen voltam tehát idegenbe menni. Kikerültem az országutra. Kevés ember tudja, hogy ezen egyszerű mondat tulajdonképpen mit jelent.

Csavargókkal s naplopókkal mindenféle csárdákban s helyekben a legszorosabb érintkezésbe lépve, magam is azzá lettem azon törvény szerint, hogy minden környezet egy ok, melynek ránk való hatása pontosan arányos ahhoz való viszonyunkhoz.

Mikor az országutra kerültem, igaz, szabadult fegyencz voltam, de mégis gavallér voltam az országutnak testileg és erkölcsileg teljesen szűllött szemetje között.

Ezen elődsiek az állam testén s a nyárapolgárok szűkkeblűsége tulajdonképpen oka annak, hogy belőlem is ily elődsi lett.

Megundorodtam végre ettől az élettől s az erkölcsi

A legjobb órák,

legszebbek és legegyszerűbbek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kézpénz, mint részletfizetésre 10 évi jóállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

működésénél Szegeden,
Javítások 5 évi jóállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

züllöttség ezen iszapjából egy fokkal *feljebb* vettem magamat: ismét gonoszlevő lettem. Ezen változás most már éveken keresztül, egyformán ismétlődik: gonoszlevő, csavargó, gonoszlevő, csavargó — *köszönet a szűkeblűségnek!*

Hogy miért nem emelkedtem ki saját erőmmel az iszapból? Mert mindent elveszítettem, mi emberré teszi az embert s így léteim módja közömbös volt előttem. Szomorú okoskodás, ugy-e?

Az igazolványos altisztek a polgári szolgálatban.

Irtá: dr. Vég Kálmán, honvédelmi miniszteri segédtitkár.

(Folytatás.)

IX. M. kir. igazságügyi minisztérium.

a) Kapus, ajtónálló, hivatalszolga, könyvondász. A könyvondászi állás elnyerésénél előfeltétel a könyvondászatban való jártasság.

b) Irodaségdöntiszt. Fizetés 1400 K. Lakpénz 800 K. A legkedvezőbb esetben idővel és az alkalmazott használatosságához képest a 3600 K fizetéssel és 1300 K lakpénzzel javadalmazott segédhivatali főigazgatói állás érhető el.

1. Királyi Curia.

a) Kapus, ajtónálló, hivatalszolga, gépészség. A mely utóbbi állásra pályázomk gépkezelői vizsgával kell bírnia.

b) Irodatiszt, 2000 korona fizetéssel és 900 korona lakpénzzel. Rendszeresítve segédhivatali igazgatói és segédhivatali főigazgatói állás.

2. Koronagyűjesség.

a) Ajtónálló, hivatalszolga.

b) Irodatiszt, ugyanoly fizetéssel és lakpénzzel javadalmazta, mint a Curiaé. Kilátás a 2600 korona fizetéssel és 1000 korona lakpénzzel javadalmazott segédhivatali igazgatói állás elnyerésére.

3. Kir. ítélőbírák.

a) Kapus, ajtónálló, hivatalszolga.

b) Írnok. Fizetés 1400 korona és szabályszerű lakpénz. A további előmenetelt az irodatiszti és a segédhivatali igazgatói állások elérhetése biztosítja.

4. Királyi főügyészségek.

a) Hivatalszolga.

b) Írnok, irodatiszt, mely utóbbi állásokra a régebbi idő óta szolgáló s érdemes írnokok nevezetnek ki. Írnoki állást csak oly igazolványos altiszt nyerhet el, a ki a pályázat államával igazolja, hogy hat havi ügyész írnoki vagy fogházfelügyelői próbaszolgálatot teljesített. Az írnok fizetése 1400 korona és az állomáshelynek megfelelő lakpénz. Az irodatiszti állás elnyerésével a fizetés 2000 koronára emelkedik.

5. Kir. törvényszékek és járásbírói-üggek.

a) Hivatalszolga.

b) Írnok. Fizetés 1400 korona és az egyes városokra megállapított bérosztály at szerinti lakpénz. Az írnokból idővel irodatiszt, illetőleg irodaiszgató lehet, a mely állásokra a fizetés 2000 korona, a milhez még a szabályszerű lakpénz járul.

6. Kir. ügyészségek.

Fogházőrmester, fogházör, hivatalszolga.

A fogházőrmester fizetése 900—1200 korona, természetbeni lakás vagy szabályszerű lakpénz és ruházati átalány.

A fogházörök fizetése Budapesten az első öt szolgálati év alatt 700 korona, 5—10 évi szolgálattal 800 korona, 10—15 évi szolgálattal 900 korona, 15 évnél hosszabb szolgálat után 1000 korona. A vidéken alkalmazott fogházörök fizetése a most említett szolgálati évek mindenikében 100—100 koronával kevesebb, tehát a kezdőfizetés 600 korona, a mely 15 évnél hosszabb szolgálat után 900 koronára emelkedik. A fizetésen kívül a fogházörök lakpénzt, ruha- és kenyérilletményt kapnak.

A fogházőrmesteri állás elnyeréséhez a börtönügyi szolgálathoz való gyakorlati jártasság igazolása szükséges. Bár a fogházőrmesteri állás az altiszti állások közé tartozik, mindazonáltal azt, a csak szolgálai és al-sőbbrendű felügyelői állásokra jogosító igazolvánnyal ellátott altisztek közvetlenül csak abban az esetben nyerhetik el, ha előképzettségük, műveltségük, vagy más tulajdonuk alapján róluk feltehető, hogy a fogházőrmesteri állással járó teendőket mihamarabb elsajátítják. Igen ajánlatos, hogy a fogházőrmesteri állásra azok az igazolványos altisztek is pályázzanak, a kiknek hivatalnoki állásokra jogosító igazolványuk van.

Az a körülmény, hogy fogházőrmesterré történt kinevezetés folytán a hivatalnoki igazolvány daczára csak altiszti rangba jutnak, ne tartsa vissza a börtönügyi szolgálathoz való bejutásra törekvő altiszteket a fogházőrmesteri állástól, mert ha már egyszer ily minőségben alkalmazást nyertek, sokkal hamarabb érik el a már hivatalnoki állások közé tartozó fogházfelügyelői állást, mintha vártak volna arra, hogy egyenesen fogházfelügyelővé neveztessenek ki.

b) Fogházfelügyelő, írnok. Fizetés 1400 korona, természetbeni lakás vagy szabályszerű lakpénz. Feltétel, hogy az alkalmazandónak hat havi ügyész írnoki vagy fogházfelügyelői próbaszolgálatát legyen.

7. Országos segyintézetek, kerületi börtön, gyűjtőfogház, közvetítő-intézet és állami fogházak.

a) Főgyőr, győr. Az előbbi állás javadalmazása ugyanaz, mint a fogházőrmesteri állásé, az utóbbi pedig mint a fogházöré. A főgyőri állást illetőleg általában ugyanazok veendőek tekintetbe, mint a miket a fogházőrmesteri állásra vonatkozólag előbb mondtam.

Itt mindinkább ajánlatos, hogy hivatalnoki igazolvánnyal ellátott altisztek folyamodjanak a főgyőri állás elnyeréséért, mert a hivatalnoki álláshoz tartozó őrsparancsnoki állást, börtönügyi szolgálat teljesítése nélkül egyáltalán nem lehet elnyerni.

b) Őrsparancsnok, tisztí-írnok. Fizetés 1400 korona

Ha fáj a feje

ne téovázzék, hanem
használgjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 peres alatt a legmakaosabb migratut és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1,20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíté Beretvás Tamás gyógygyazorása Kispeslen. Orvosok által ajánlva. Három dobozról úgy postai szállítás.

és szabályszerű lakpénz. Az említett állásokra pályázó altisztek kötelesek kimutatni, hogy legalább is három évi próbaszolgálatot teljesítettek Magyarország valamelyik országos fegyintézetében. Ennek a feltételnek a teljesítése az igazolványos altisztekre nézve lehetetlen, épp azért, az ily állások elnyerésére törekvőknek először a fegyőrré vagy főfegyőrré történt kinevezéssel kell megelégedniök s a mennyiben az ily minőségben teljesített szolgálat alatt oly képességeket tanúsítanak, a melyek után feltételezhető, hogy őrsparancsnoki vagy őrnöki állásokra előreláthatólag kiképezhetők lesznek: gondoskodás történt arról, hogy akár az őrsparancsnoki, akár pedig a tiszti-őrnöki állással összekötött teendők elsajátíthatása végett megfelelő alkalmazásra lehetett alkalmassá. Hogy a most tárgyalt állások elnyerése, — hogy úgy mondjam — ily kemény feltételhez van kötve, ennek magyarázatul alljanak itt a következők:

A fegyintézeti tiszti-őrnök az intézetben az igazgató után a legmagasabb rendű teendőket látja el s mint azt a fegyintézeti házszabályok meghatározzák, a tiszti-őrnök az igazgató első segédje a fegyintézet magasabb szillemi vezetésében. Ő készíti a legfontosabb ügyiratokat, az őrszemélyzetet a büntetőtörvény és büntetőeljárás, valamint a börtönügy legfontosabb kérdéseiben útbaigazítja, sőt nekik rendszeres előadásokat és oktatásokat tart.

Nem ritkán előfordulhat az is, hogy őt az igazgató valamely rendeltetvésetének vagy valamely törvényjavaslatainak véleményezésével, vagy valamely fontosabb börtönügyi kérdésben való írásbeli vélemény kidolgozásával megbizza.

Az őrsparancsnok tisztéből kifolyólag az egész fegyintézet felett való felügyelettel és a főfegyőri és őrszemélyzet, valamint a fegyencek felett való parancsnoklással van megbizva; tisztét csak akkor töltheti be, ha a fegyintézet igazgatásával a legapróbb részletekig megismerkedett, a mit pedig csak években át a legnagyobb odaadással teljesített szolgálat után szerezhet meg.

Úgy a központban, mint a felsorolt hivataloknál, intézeteknél stb. levő állások elnyeréséhez az egyes állásoknál már felemlített feltételeken kívül szükséges még a magyar nyelv ismerete szóban és írásban, a hivatalnoki állások elnyeréséhez pedig még ezenkívül négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség.

3. Honvédelmi minisztérium.

a) Kapus, ajtónálló, hivatalszolga, könyvnyomdász, segédnyomdász. Az utóbbi két állásra pályázóknak igazolnók kell, hogy a könyvnyomdászatban jártassággal bírnak.

b) Irodasegéd-tiszt, 1400 korona fizetéssel és 800 korona lakpénzzel.

Rendszeresítve van még irodatiszti, segédhivatali igazgatói és segédhivatali főigazgatói állás.

1. Honvéd főparancsnokság.

a) Kapus, fűtőgépész. A gépésztől gépfűtői vizsga kiemelté.

2. Honvéd-mező.

a) Kertész, háziszolga.

3. Honvédkazavető és képzőintézetek.

a) Intézeti szolga. Fizetés 1080—1320 korona. Lakpénz 460 korona. Ezenkívül illetményekeken kívül illetékes

még egyszer és mindenkorra 120 korona ruházati átalány. Az ily állásra pályázó igazolványos altisztek közt előnyben részesülnek a mechanikusok, könyvkötők, asztalosok vagy kertészek. A felsorolt összes állások elnyeréséhez általános feltétel a magyar nyelv ismerete szóban és írásban, továbbá a hivatalnoki állásoknál ezenkívül még négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség.

XI. M. kir. állami számvivőszék.

a) Kapus, ajtónálló, hivatalszolga. Feltétel a magyar nyelv ismerete szóban és írásban.

b) Írógépkész. Fizetés 1400 korona és 800 korona lakpénz. Az altisztek által elnyerhető hivatalnoki állások közé tartozik még az állami számvivőszéknek az irodatiszti és irodaigazgatói állás.

XII. Közigazgatási bíróság.

a) Kapus, ajtónálló, hivatalszolga.

b) Irodasegéd-tiszt, 1400 korona fizetéssel és 800 korona lakpénzzel. Az irodasegéd-tiszté kinevezett igazolványos altiszt, ha használhatóságának laudjelét adja, az irodatiszti, segédhivatali igazgatói és legkedvezőbb esetben a segédhivatali főigazgatói állást nyerheti el, mely utóbbi állásban fizetése 3600 korona lakpénze pedig 1300 korona.

Úgy az állami számvivőszéknek mint a közigazgatási bíróságnál felsorolt állások elnyeréséhez a magyar nyelvnek szóban és írásban való ismerete, a hivatalnoki állásokhoz pedig ezenkívül négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség szükséges.

Az igazolványos altisztek részére az eddig felsorolt állásokon kívül még a cs. és kir. közösminisztériumoknál, a cs. és kir. legfőbb számvivőszéknek és Horvát-Szlavonországokban vannak állami szolgálati állások fenntartva, illetőleg elsőbbségileg biztosítva.

Mint hogy az említett helyeken levő állások a csendőrségre aligha érdekelnek, ennél fogva azoknak ismertetésére nem is terjeszkedem ki, hanem az eddig elmondottakkal befűjezettnek tekintve az állami szolgálati állásoknak ismertetését, a közleményem elején megállapított sorrendet követve, áttérek a törvényhatósági állások ismertetésére.

B) Törvényhatósági szolgálati állások.

Közleményem elején már részletesen ismertettem a vármegyéknek rendszeresítve levő központi és járási őrnöki állásokat, a melyeknek ismertetésével kapcsolatban reámutattam azokra a hivatalnoki állásokra is, a melyek az őrnökök kinevezett igazolványos altiszteknek idővel osztályrészül juthatnak.

Azzal tehát mindazt el is mondottam, a mit a vármegyéknek levő, az igazolványos altisztek részére elsőbbségileg biztosított hivatalnoki állásokról közleményem előjához képest, az altiszteknek tudni előnyös.

A vármegyei törvényhatóságoknál levő ily hivatalnoki állások ismertetésével kapcsolatban megemlíteni kellene még a városi törvényhatósági hivatalnoki állásokról is, de mivel egyfelől ezek az állások többé-kevésbé hasonlóak a vármegyéknek levő ily állásokhoz s másfelől pedig mivel a törvényhatósági városi hivatalnoki állások választása után töltve van, azokra az igazolványos altisztek jogát feltétlenül érvényesíteni nem lehet, tehát azok az altisztekre különös jelentőséggel alig bírnak: külön ismertetésüket mellőzöm s a következőkben még

csupán a törvényhatóságoknál fenntartott szolgai és al-sóbbrendű felvigyázói állásokat fogok kiterjeszteni.

Ezeket az állásokat, valamint azok javadalmazását csak összefoglalva mutathatom ki, mert az állások és azok javadalmazásának pontos feltüntethetése végett szükséges volna minden egyes törvényhatóságot külön-külön tárgyalni; ezzel pedig közleményem oly terjedelmes lenne, hogy a lap szerkesztője igen könnyen azt mondhatná tollamra, hogy a vendégjoggal visszaélt.*

1. Vármegyei törvényhatóságok.

Kapus, ajtónálló, huszár, hivatalszolga, házfelügyelő, kézbesítő, könyvondász, gépész, rendőr, rendőrtizedes és rendőrmester, őrtálló hajdu, börtönőr, utbiztos.

2. Városi törvényhatóságok.

Kapus, ajtónálló, huszár, hivatal-, iskola-, rendőrségi-, tisztiszolga, hajdu, házfelügyelő, kézbesítő, közrendőr, rendőraliszt és detektív, közegészségi-, vásáresarnoki-, közbéőrhídi-, torony- és egyéb őr, fertőtlenítő és fertőtlenítő intézeti fűtő, mezőőr, mezőrendőr, erdőőr, lovaskerülő és hagybíró, becsüs, különféle felügyelő, tűzoltó, adó-, vásári-, stb. biztos, mértékhiitelesítő, közbéőrhídi őr, vámenelő, vámszedő, helypénzszedő, köztemetői őr, tizedes, majoros, negyedmester, rajzoló, laboráns, nyomdakezelő, utbiztos.

Úgy a vármegyei, mint a városi törvényhatóságoknál levő szolgai- és altisztai állás elnyeréséhez általános feltétel a magyar nyelv ismerete szóban és írásban, valamint az illető törvényhatóságban divó nyelvismeret.

Ezenkívül a házfelügyelőktől épületeknél előforduló kisebb javítási munkálatokban való jártasság, gépészek-től szakképzettség, fertőtlenítőktől, fűtőktől, erdőőröktől és mértékhiitelesítőktől szakmájuknak megfelelő vizsga kívánatik. Az utbiztosi állások elnyerésének feltételei ugyanazok, mint a melyeket az állami utmesteri állásokra vonatkozólag mondtam.

Az állások legkisebb javadalmazása 600 korona, legnagyobb javadalmazása pedig 1400 korona a mihez még törvényhatóságok szerint különböző összegű lakpénz, továbbá természetbeni ruházat vagy ruhailletmény járul.

Több vonásokban, de az elérendő ezúlnk minden-esetre megfelelő terjedelemben, ekkép vázolván a törvény-hatósági állásokat, utolsónak szólni fogok még a vasúti szolgálati állásokról. Itt azonban csak a m. kir. állam-vasutakra terjeszkedem ki, mert egyes vasutaknál, mint pl. a es. kir. kassa-oderbergi vasút, es. kir. déli vas-pályatársaság, szamosölgvi vasút, arad-esanádi vasutak, többé-kevésbé ép oly állások vannak, mint a m. kir. államvasutaknál, a fizetés, valamint az állások elnyeré-sének feltételei is nagyjában azonosak, más vasutaknál pedig a fenntartott állások az igazolványos altisztek szempontjából alig jöhetnek számításba, mert az állások javadalmazása csekély, nyugdíjjogosultság pedig nincs.

(Vége köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az állatok szellemi világáról.

Szép, de titokszerű mindaz, mit Isten keze a termő-szet ölében alkot. Szemünk láttára történik úgyazólván minden, de a dolgok belsejét, alapját a torontás rejto-

kének szent leple borítja, úgy hogy látunk, de még sem látunk egészen. Látjuk és csodáljuk a kristályos ásványt; szögleitei, élei, síkjai bevégzett tökéletességűek, melyekhez a tökéletességben foghatót az emberi kéz al-kotni nem bír. Az ásványt elemezzük, részeire bont-juk; de hogy miért ölti föl a kristályosodásnak ezt a formáját mindig és állandóan, ennek okát adni nem bírjuk. A természet örök törvénye alkotja így. Vajjon ismeri-e, tudja-e a kristály saját tökéletességét; ismeri-e tudja-e ragyogó színpompáját; van-e sejtelve az anya-lúgról, a melyből kivált? Úgy hiszem, eddig nem volt senki, a ki e kérdésekre igenlőleg válaszolt volna. Az ásvány élettelen, öntudatlan. — Megfakad a növény, a rügy bimbót hajt s ez virággá nyílik, mely pompás egyéniségében, varázsló színezetében és illatában. Mi-képen, hogyan történik a természet vegyi konyhájában, hogy a szervellen anyag pompázó, illatozó virággá, gyümölcsé alakul át? A tényts annak külső lefolyását látjuk, a belső rejtett oknak működési módját nem is-merjük. Ismeri-e, tudja-e a virág saját szépségeit; érzi-e a létezés s annak örömeit és fájdalomait? Szóval: van-e a növénynek öntudata? Voltak természetűdösök, Martina, Figuier, kik a növénynek lelket, öntudatot, érzést tu-lajdonítottak. Jelenleg azonban nem tudok senkit, a ki ezt a nézetet vallaná.

Az állat él, mozog, érzékei által észrevesz, megismer, tehát szellemileg működik. Az a kérdés, a szellemi tulaj-donoknak, az értelmiségnek minő mértéke illeti őt meg? A természetűdösök bizonyos csoportja, a materialista csoport, Moleschott, Haeckel, Büchner, Topinard, az állatot az emberrel párhuzamba állítja olykép, hogy a kettőnek szellemi tehetségei nem lényegben, hanem csak fokban különböznek egymástól; s hogy az ember értehnisége is valamikor állati színvonalon állott; sőt mivel az említett tudósok szerint az ember embrionális fejlődésében az összes alatta álló állati alakok formáin átmegy, egyéni létezésének valamely időpontján szel-lemileg most is ugyanegy fokon áll az állattal.

Az ősemléknek értelmiségét egyedül akkor ítéljük meg helyesen, ha azon emlékekre gondolunk, melyek őse-lődünkről reánk maradtak. A barlangoknak méter vas-tagságú mézőkörétege alatt pihen az emberősnak fegy-vere, a kőszekere, és kö- arag csont nyílhegye. Mi mindenről beszél e két, őmágában egyszerű szerszám! A számító, a célirányosságát kereső és megtaláló, tehát az ok és okozatnak logikai összefüggését tudó elmének művei ezek. Midőn kovaköből ütés által, szerpentinből, dioritból ütés és csiszolás által formálta támadó és védő fegyvereit, kétezárnny nyilhegyeit, kőkeőseit: akkor már érvényesítette a számító technikának összes alapelveit. A kőfejze mellett ugyanott a barlangok mélyében fek-szenek az emberősnak pipere-eszközei, a veres és sárga festők, a zeinórra fűzőti csigált s állatfogak. Nemcsak a szépek tudatát bírta az emberős, hanem a szepet szerette és kereste is. Teljes nagyságában nyilvánul e csekély tárgyakban az embernek legsajátosabb tulaj-donsága: a tetszenivágyás! Aztán e tárgyak azáltal ju-tottak el hozzánk, hogy az emberős kedveseinek holt-tetei mellé helyezte őket. A jelenkor vad népeinek hasonló eljárásából megértjük az emberős ama tetté-nek okát. Elbunyit kedvesei mellé helyezte a fegyvereket, a piperetárgyakat, hogy azoknak a túlvilági létben is hasznukat vegyék. Tehát tudta, vagy legalább is sejtette az ősemlék, hogy a testi elmúlással az egyén nem mül-lik el, tudta, vagy legalább is sejtette, hogy az anyagi testen kívül az egyénnek nem anyagi ún-je is van, mely

* Art semmiesetre sem mondanám.

Szerk.

Készen egy példány a

„MŰIPARI CIKKEK ELLENŐRE”

ezülni könyvet ingyen Lőrincz M. és Társa ezégtől, Kecskeméti. Sok pénzét takarít meg vele!

nem osztja az anyag meghalásának törvényét, hanem átköltözik egy új létbe, egy új életbe. Szóval mindabból, mit az őskori emberről tudunk, azon igazság világlik ki, hogy az ősember szellemi képességeire nézve, teljes ember volt.

De különben is, ha az ember szellemileg egykor összefüggött az állatvilággal, akkor, ha a jelenre tekintünk, alig lehet megmondani, hogy ezen összefüggést mely irányban keressük. Szabályul áll, hogy az agyvelő nagysága az értelmiség mértéke. Legfejlettebb legnagyobb agyvelővel az emberiség legcivilizáltabb fajtái, legkisebivel a legalsó kulturális fokon álló fajták holtentott, ausztráliai, busmanni bírnak. Azonban e szabály az állatvilágra nem áll. Épen a legértelmesebb emlősök, az elefánt, a kutya, aránylag kicsiny agyvelővel bírnak. Az ember agyveleje a testi súly $\frac{1}{40}$, az elefánté $\frac{1}{500}$, a kutyaé $\frac{1}{250}$ -ed részének fel meg. Ellenben kis éneklő madarainknál az agyvelő súlya a testi súly $\frac{1}{17}$, némelyik kis amerikai majomnál $\frac{1}{10}$ -ad részét éri el. Azután az állatvilág legtehetségesebb képviselőit nem is az emlősök sorában, hanem ilyen agyvelővel nem is bíró, alsó szervezetű, bátyás szárnyú rovarok rendjében, a méhek, hangyák között, nemkülönben az egyeses szárnyakkhoz tartozó természetek között kell keresnünk. A testi szervezet szempontjából az emberhez legközelebb álló emlősök, az emberszabású majmok, a szellemi képességekre nézve alacsonyabb fokon állnak.

Az sem felel meg az igazságnak, hogy az ember embrionális fejlődésében szellemileg valamikor egy fokon állt az állattal. Az állati s az emberi embriók, a mennyiben nagytő üveg és vegybontó készülék által elemezhetők, anyagilag egymáshoz csakugyan hasonlóak. Azonban az anyag leple fedi a rejtett titkot, melyet meg nem látunk s meg nem foghatunk: a kettőnek egymástól való lényeges különbözését. Nem egészen találó hasonlattal szólva, úgy áll a két embrió, mint a Nap testének ugyanegy pontjáról ellenkező irányban kiinduló két sugar. Anyagilag egyenlők, de utaik elválnak; össze soha sem találkoznak. Az állati s emberi embrióknak lényegesen kell egymástól különbözniük, mert két lényegesen különböző lény fejlődik belőlük. Ha a legtehetségesebb majom-csecsemőt s a legdurvább néger-törzs gyermekét európai szülők nevelik, csalhatatlanul az lesz az eredmény, hogy ez okosan fog beszélni és gondolkodni; amaz pedig minden reá fordított gond dacára beszélni és gondolatokat fűzni nem tudó majom marad.

Az állati pszichológia a legnehezebb problémák egyike. Az emberről szólva, önmagunkból kiindulva s mások szellemi tevékenységét mely cselekedetek, de leginkább értelmes beszéd által nyilvánul, mérlegelve, könnyű a szellem rejtekeibe hatolni. Azonban az állat nem beszél, csak cselekszik. Tehát ha az állat szellemiségéhez felközöni akarunk, cselekedeteit kell bíráló értelmünk mérlegére helyeznünk.

De ezt is nagy óvatossággal; jól megkülönböztetvén a képzelt, a tanításból eredő s az állatiságból önállóan fejlődő s nyilvánuló cselekedeteket.

Ki nem tudja, hogy a vonzalom, a ragaszkodás mennyi okosságot, kedvességet, szömegetést tulajdonít a kedvelt állatoknak! Mi mindent mesél a vadász kedves vizelájáról, a kocsis lovairól, az öreg kisasszony madaráról, maeskájáról, öleberől! Ismeretes szólas: «csak hogy épen beszélni nem tud!» Pedig ez értelmes, okos

állatok a mondott szóból épen semmit sem értenek. A legbecsületsértőbb szökat, ha azok szelid hangon mondatnak, ép oly örömmel veszik, mint a leggyengédlebb mondások!

Ép ily megítélés alhi esik az állatoknak tanításból eredő okossága. Czirkuszokban, orfeumokban lehet látni számoló kutyákat, pipázó, a vízben körtánczot járó fókákat, gyertyát meggyújtó lovakat, lövöldöző oroszlanokat. Mindezekben az állati értelemnek semmi része nincs; létrehozjuk az embernek túlnyomó értelmisége s az a rettegés, melylyel az állat ura ostorcsapásai iránt vi-selitetik. Az oroszlan, mely «ugorj» parancsára az élje tartott ábroneson átszökik, ugyanezt teszi, ha ura az ábronesot élje tartja és «ne ugorj» parancsot hallat.

Az állati tevékenységnek e két csoportja tebtát figyelembe nem vehető; a kérdést a harmadik csoport dönti el. Az önállóság, vagyis a szabadság állapotában az állatnak összes tevékenysége két csomópont körül forog, t. i. a fajfentartás s a táplálkozás körül. E két szükségletek kielégítése vezeti az állat egész életét; ez irányítja törekvéseit. E kettős csomópont körül nyilvánul mindaz, mit «az állat szellemi világa» szózással megjelölünk.

És kétségtelen, hogy mikor az állat e kettős szükségletek kielégítésére törekszik, az okos és biztosan észlelvezető cselekedeteknek oly példáit mutatja, hogy el kell ismernünk, miszerint a szellemi képességek bizonyos mértéke megilleti őt. Igazoljuk e tételünket idevágó tényekkel.

Ismeretes, hogy az állatok fészket, lakóhelyet készítenek maguknak. A bódak mesterséges építményei, okos és célirányos berendezésre vetekednek az emberi lakásokkal. Ki nem hallott már a pókok, hangyák, természetek, méhek művészi alkotásairól! A vízipók a víz alatt levegő- és vízmentes haragot szö, melyet külön e célra készített s kifelé nyíló cső útján lát el levegővel; s e bűvárharagban él, melyet csak akkor hagy el, ha rablásra indul. Az amerikai papir-darázs (Vespa chartaria) fa rostból és vízből szintén harangalakú, erős papírállományú fészket épít, azt erős fedőlappal zárja be, a melyre 2—3 hüvelyk hosszú kijáró-csővet alkalmaz s az egész alkotmányt finom szálakon faágakra függeszti. A balak közül az Éjszaki s Keleti tengerben lako durbines (Gasterosteus) farostból s fűszálból épít fészket; két nyílást hagy rajta, hogy ki- s bejárhasson. S ha már az ikrás a petéket lerakták, akkor a him az egyik nyílást kavicscsal elzárja, a másik előtt pedig gondosan őrt áll. A madarak közül az éneklők fészkei a legművészebbek; csak egy afrikai úszó madár, a Scopus umbretta mülja őket fölül. Ennek fészke 5—6 láb átmérőjű, három teremre oszlik, melyeknek legkülsőjében költés idején a him nappal őrt áll.

Ha az állatok lakóhelyeikről eltávoznak, a legnagyobb biztossággal térnek oda vissza. Kézszelfogható bizonyítéka ennek költöző madaraink példája. A méh felőrányira is elröpi otthonától, a melybe mézzel meg-rakodva, ismét visszazáll. Tudjuk, hogy a postagalambok több száz kilométer távolságról is egyenes irányban s nagy gyorsasággal repülnek hazájulba vissza. A lazac, s egyáltalán a vándorló balak, melyek iváskor a tengerből a folyókba jönnek fel, húségesen ragaszkodnak születési helyükhöz. A mely folyóban születtek, később ivási célból oda térnek vissza. Sőtaz is tudva van, hogy a hol több folyó szakad ugyanazon tengeröbölbe, ugyan-

25 ÉLELMISZEREKET

Ingatlanosban szállít ::

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT CZÉG
BUDAPEST, II., SZÉNA-TER 1. SZAM.

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. lindsereg részére.
Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Fildmann Lajos cz. őrmester felkészítése.

egy folyóba járó halak, ivási célból, sohasem mennek másik folyóba.

Nagy az állatok leleményessége a táplálék megszerzésében. Hogy a méhek az oroszlánszaj-virág mézéhez férjenek, e csukott ajkú virágnak alsó ajkára kapaszkodnak s úgy nyitják azt ki. A hangyaleő homokba tölcseralakú lyukat váj s annak fenekén elrejtőzik s lesi a zsákmányt. Ha a lyukba kerülő hangya a parton fölmászni igyekszik, homokot szór rá, elkábítja s így aztán vesztet okozza. Ha a tengeri rák osztrigát akar szerezni, csendesen melléje húzódik s ahányszor a kagyló kinyílik, kavicsot hajít bele; míg aztán végül az osztriga házát nem bírja bezárni és így zsákmányul esik. A hangya nagyon kedveli az édességet s ezt az által szerzi meg, hogy a levéltetveket valósággal megfeji. Csápjaival ugyanis ez állatkának potrohát gyorsan érintgeti, csiklandozza, mire ezek egy-egy cseppcseke mézet bocsátanak magukból. A jegesmedre víz alatt úszva, a tenger felől lepi meg a parton sütkérező fókákat s úgy zsákmányol közülök. Ismeretes, hogy sok állat a télre eddellel látja el magát. A marmota jó nyaláb szénát hord vazezkába össze. Tudjuk, a böröcsög s az ürge mily károkat tesz a búzában s a kukoriczában. A szi-bériai nyúl (*Lagomys alpinus*) illatos füveket hord össze, a napon megáztatja, boglyákba rakja és lakásából földalatti folyókat és e raktárakhoz a hosszú, kegyetlen tél idejére.

Kiválóan érdekes az az okosság, mellyel az állatok kicsinyeik biztonságáról, táplálásáról gondoskodnak. Az oroszlan a kölykeihez vezető nyomokat vagy farkával simítja el, vagy azáltal, hogy az odavezető úton többször ide s oda fülkös. A struccmadár fészkehez mindig csak igen nagy körívben közeledik. A fűlemüle az eddellel nem repül közvetlenül a fészekhez, hanem előbb némi távolságban egy bokorra ül s körültekint, vajjon hozzáférhet-e a kicsinyekhez észrevétlenül. Ugyanígy cselekszik nagyon sok madár. Sok állat már nincs életben, mikor ivadéka a petékből kikelnek s mégis ezek táplálásáról csodálatraméltó módon gondoskodik. A fadarázs a sejtbe minden pete mellé valami téstafélért helyez, mit ő maga ugyan meg nem eszik, de a petéből előbujó lárváknak ez kitűnő táplálék. A dongó-méh, mely virágnedvvel táplálkozik, minden pete mellé virágpórt helyez — s egy-egy póknak vagy darázsnek tetemét, a mi a kicsinyeknek aztán eddellel szolgál. Nagyon figyelemreméltó sok hárttyás szárnyú bogárnak (méh, darázs) az eljárása. Sok ilyen bogárnak az álcája hüserő. Azonban a zsákmánynak elevennek ugyan, de mozdulatlanak kell lennie. Mert a zsákmányolt állatnak legkisebb mozdulata a nagyon gyenge petét s a petéből előbujó ugyanilyen állatkát könnyen megsérthetné. Az anyaállat biztosítja ivadékaának sorát azzal, hogy a zsákmányt megbénítja. Így pl. a gyilkos darázs lárváját bizonyos jó kövér hernyóval táplálja, melyet a darázsfészekbe csak akkor bír becipelni, ha teljesen mozdulatlan. Már pedig ennél a hernyónál az idegközpontok testének gyűrűiben rejtőznek. Ha a darázs csak egy gyűrűt bénítana meg, a többi még mindig mozogna. Tehát, hogy célt érjen, a legtapasztaltabb operateur ügyességével jár el. A hernyó testének mind a kilencz gyűrűjét megszurja fallánkájával. Így aztán a hernyó el ugyan, de teljesen mozdulatlan; s akkor a darázs nyakon csipi a fészekbe czipeli. Ép ily csodálatos ügyességet tanúsítanak ugyane cs-

ládnak más tagjai is. A *Cerceris* a testes gabonamollyal táplálja lárváit. Ennek testét nagyon kemény pánczéll borítja s csak egyetlen egy helyen sebezhető meg. S a *Cerceris* épen erre a helyre szúrja a fallánkáját.

Nagyon csodálatraméltó a hólyaghúzókhöz tartozó nünike (*Meloe proscarabæus*) vándorlása. A nőstény homokos földbe, a méhtanyák közelében rakja le tojásait. Kikelés után a lárvák a növények szárain fölkapaszkodnak a virágokba s ott várják a méhek látogatását. A mint a méh megérkezik, belekapaszkodnak a méh szőrös testébe s elvitetik magukat a méhkasba. A lárvát most bebúvik egy méhsajtba; az ott levő méhsajtot megeszi, aztán megvedlik. Ekkor fölemészt a mézet s bőrét ismét leveti. S miután harmadszor is megvedlett, bebábozza magát s ebből lesz a kifejlett bogár. Ez ismét megkezd a peterakást s kikelt lárvája a vándorlást! Ehhez hasonló körülményes a lóbagócs (*Gastrophilus*) vándorlása. Ez petéit a ló szügyére és lábazárait rakja. A kikelt lárvát, mely a bőrön izeg-mozog, a ló lenyalja s így aztán a gyomorba kerül. Itt a gyomor falához tapad, melyről csak akkor válik le, ha már egészen kifejlődött. Ekkor aztán a trágáival együtt ismét a szabadba jut, bebábozza magát s nonsokára lárvái a körutat újra kezdik.

KÉPEINKHEZ.

Kitüntetett csendőrtiszt.

A legfelsőbb kegy ambiciót keltő sugarai ismét világítottak egyik bajtársunk kiváló érdemeire, a királyi elismerés látható jelét hozván neki kitüntetésül azért, mert szolgálatának kötelességű teljesítése közben még a saját élete, illetve testi épsége veszélyeztetésétől sem riadt vissza, csakhogy halálos veszélyben levő polgártársai életét — magasztos hivatásához híven — a biztos haláltól megmentse. Fillmann Lajos ez. őrmester, ainal őrsparancsnok ugyanis a múlt évben, egy kazán-robbanásból credő tűzkatasztrófa alkalmával, a saját élete komoly veszélyeztetésével, két embert mentett meg a biztos elpusztulástól. Eme hősiesség magatartást jutalmazta meg Ő Felsége azzal a koronás érdemkereszttel, a melylyel múlt évi december hó 21-én díszítette fel nevezett Szathmáry József alezredes, csendőrkörületi parancsnokhelyettes, a szegedi csendőrkörületi laktanyájában tartott szokásos ünnepség keretében.

Az ünnepélyen résztvett az állomáson levő csendőrtisztok és az összes legénység. A kitüntetés ténye látható örömet keltett a bajtársakban s ezt csak fokozta az a nagy hatást keltő beszéd, a melylyel Szathmáry alezredes a kitüntetés alapját képező esetet és a kitüntetettnek a válságos pillanatokban tanúsított halált megvető bátorságát ismertette. Követendő példakép állítván őt a jelenvoltak elé. A feldíszítés megtörténte után főleső örömmel gratuláltak mindannyian az ünnepeltnek, majd az ezt követőleg tartott díszmenet után a laktanyában adott díszbédre összegyűlvő, kedélyes hangulatban ünnepelte kitüntetett bajtársukat az összes legénység.

BUTOR

Képzésért v. részletfizetésre legutányosabb áron
ERENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. : Telefon 84-59.

BUTOR

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus javára ujabbm a következő adományok folytak be: Jákó Mihály takarékpénztári igazgató Szatmárról 5, dr. Jenay Elek ügyvéd Nagyenyedről 5, Végh Ferencz csendőrszázasos Segesvárról 100, a deáki őrs legénysége 10, büntető törvénykönyvekért: a szegedi csendőrkörlettől 8! és a pozsonyi szárnytól 12 korona. Az eddigi adományok összege 16,557 korona 98 fillér.

Pórlujárt támadó. Netyó Péter munkácsi lakos, január 9-én egy koremai verekedésből kifolyólag, személyazonosságának megállapítása céljából, Almási László városi szolgálatot teljesítő cs. cz. őrsvezető által a városbázára történt elővezetése közben, az őt kísérő őrsvezetővel szemben tinádó állást foglalt s azt mellen ragadva annak köpenyéről három gombot és a jelszínőrt leszakította. Almási őrsvezető a lefegyvereztetésére irányult támadás ellen szuronyhasználatlalt védekezett és Netyót bal ozombjún megszúrva, halálosan megsebesítette.

Ellenszegülések. Január 10-én a mármarosmegyei Petrován Száva György ottani lakossal szemben, ellenszegülés miutt, Iváncsuk Andris cs. cz. őrsvezető kard-, Rusznák Mihály csendő pedig szuronyfegyvert használt. Az ellenszegülő Száva a fegyverhasználat következtében súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett.

Pityi József ósopotói őrsbeli csendő január 8-án a krassó-szörénymegyei Ósopoton Czunka Dániel ellen-szegülő, ottani lakossal szemben, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Todorán Zakariás őrsvezető január 8-án éjjel Csanádpalotán Ludányi József, ellenszegülővel szemben annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

A házinyul-tenyésztők figyelmébe. A Házinyul-tenyésztők Országos Szövetsége hozzáunk intézet közelme folytán közöljük, hogy az a Csillaghegyen 300 ketrecczel berendezett telepről mérsékelt áron bárkinak, sőt ügyintulnoknak teljesen ingyen jó tenyészanyagot ad, a termelőkötől a hasnyulakat megveszi, házinyulhust árutit, gerezőkat értékesít, ingyen megküldi minden érdeklődőnek: 1. a Házinyul-tenyésztők című könyvecskéjét, melyből a házinyul-tenyésztést mindenki megtanulhatja; 2. a Házinyul-tenyész és Értékesítő című hivatalos szaklapjának mutatónyuszámát, a mely minden tenyésztőnek szükséges tudni valót közöl. Érdeklődőknek a Házinyul-tenyésztők Országos Szövetsége Budapest (Csillaghegy) bővebb ismertetéssel szolgál.

Kérelem. Berger Kálmán nyomdász, Kapasvárról, a Somogyi Napló nyomdájából kéri Boros Mihály csendőrt, a kívül annak ilojén a cs. és kir. 37. gyulogozredben Nagyváradon együtt szolgált, hogy ezimét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

A délafrikai strucztenyésztés. A strucz-toll-termelés manapság egyike a legjövendűzebb iparágaknak. 1908-ban Fokföldről, ahol az ntőlbi években igen sok strucztenyésztet létesítettek, 792,725 kilo strucz-tollat szállítottak Európába közel 42 millió korona értékben.

A délafrikai strucztenyésztő telepeken jelenleg több mint fél millió struczot tenyésztenek és ez a szám évről-évre növekedik. Délafrikán kívül újabban Egyiptomban, Tuniszbán, Algírban, Madagaszkárban, Argentínában, Urugnyában, Ausztráliában, Északamerikában, és Európában Délfranciaországban és Hagenbecknél Stellingenben is tenyésztnek struczokat, de mindezek az országok együttvéve tizedrészt annyit sem tenyésztnek, mint Délafrika egymaga, a melynek páratlanul álló nagy strucztenyészete akkor lendült fel, amikor néhány évvel ezelőtt egy angol pénzcsopórt vette kezébe az egészet. Egy jól kifejlesztett hímstrucz évenként átlag 2000 korona értékű tollat szolgáltat, egy 2—3 hetes hímstrucz ára pedig 100—200 korona. A strucztenyésztés jövendűzeőségét ez a két számadat eléggé bizonyítja.

A újévi ajándék eredete az ó-korba nyulik vissza. Már a régi rómaiak is szerencsét kívántak egymásnak újévkor, a szokás eredetét pedig a szabin Titus Tatius királyra vezették vissza, Titus Tatius király állítólag egyszer újév napján elment az ajándékosztó Sirenia istennő ligetébe és ott egy csokorra való vasfűvet gyűjtött, a melyet azután szétosztott barátai között. A vasfűnek a rómaiaknál körülbelül olyan jelentősége volt, mint minálunk a négylevelű lóherének: szerencsét jelentett. Később a vasfű helyett datolyt, száritott fűgét, vagy mézzel telt vizát adtak újévi ajándéknak, míg később pedig bronz, majd ezüst és aranytárgyakkal leplek meg egymást újévkor az emberek. A mai szokástól eltérőleg azonban -- Rómában mindig az alacsonyabb rangú ajándékozta meg a magasabb rangú embert. A legtöbb ajándékot ilyenformán a császár kapta. Caligula, a ki ebből a szokásból lehetőleg nagy hasznot akart buzni, újév napján egyszer kihirdetette, hogy az ajándékokat személyesen fogja átvenni palotája udvarában és azután le is ment az udvarra és késő estig személyesen vette át meg a legkisebb ajándékot is.

A fagyöngy a mely a kelta országokban a druidák szent növénye volt, Angliában karacsony idején meg ma is nagy szerepet játszik és ép azért fagyöngy-tenyésztéssel Angliában szép pénzt keresnek. De Normandiában és a Bretagneban igen sokan foglalkoznak fagyöngytermeléssel és a fagyöngyágakban való export Franciaországunk ebből a részből évenként csaknem félmillió frankra rüg. A fagyöngy a fa nedveivel táplálkozik és így ennek termőkéességét csökkenti, de az ó réven előálló kár búsasan megtérül a fagyöngyűgök eladásából. A francia állam nem jó szemmel nézi a fagyöngytermelést és három évi időközökben batóságai útján megállapított sorrendben mindig kiirtatja az egyes községekben a fagyöngyöt. Ezzel azonban vajmi kevés eredményt ér el, mert a bretagnei parasztek ravaszok és a kiirtás után a gyümölcsfák ágai közé titokban elhelyezik a fehér, csaknem állhatós és ragadós anyaggal bevont fagyöngyhogyót, a minek az a következménye, hogy ősszel a fagyöngy megint olyan sűrűn lepi el a fát, mint ezelőtt.

Nyolcz perczig levegő nélkül. Egy Nordini nevű ember legutóbb egy orvosokból álló bizottság előtt osodálatos próbáját adta annak, hogy mennyit bír az ő szervezete épen azért, mert saját szabályait a legnagyobb rigorozitással betartja. Mutatónyjai közül a legérdekesebb volt az, a midőn nyolcz perczig legmen-

**Részletfizetésre
készpénzáron!**

Ez a jelzavunk: A többi részletfizetési órási módon kizárk újításunk. Min **EUFON** társaságunkkal megállapított ugyanazon áron jöhírnyó adjak részlete, mint kés pénzért. Imaezek nem drágábbak részletfizetésre, mintha készpénzzel vennék. Kérje **Eufon** és **Riadó** jegyzőnként és hasonlítsa össze árainkat bármilyen más részletfizetési árjegyzékével. Ásonnal észreveszi a különbséget.

SENET LÁSZLÓ INTÉZET
Budapest, 53,
Veres Pálné-utca 16

tesen elzáratta magát. A kísérletnél Nordini betömte orrát, száját, füléit vattával, bekötöztette szemeit, azután egy koporsóhoz hasonló szekrénybe feküdtarccsal lefelé fordulva. Azután negyvenöt centiméter magasságban homokot öntöttek az egész testére, mi súlynak is elég tekintélyes. Így maradt Nordini teljes nyolcz perczig, a nélkül, hogy a homok csak egy mozdulatát is érelni volt. A midőn kimászott a homok alól, megvizgálták az orvosok és teljesen normálisan találták. Nyoma sem volt rajta a nyolcz perczig tartó levegőnélküliségnek. A másik kísérlete már kevésbbé sikerült. Nordini ugyan kijelentette, hogy huz másodperczig képes szív- és érverését megállítani. Érverését tényleg meg is állította, de a szívverést hallgatóval lehetett hallani, ha tompán is.

Mesterséges kővek. Különböző anyagoknak porrá zúzása, keverése és mintákba sajtolása által az építőkö- nek pótlására alkalmas kővek állíthatók elő. Az err a célra használni szokott minták vagy fából valók, vagy talajba mélyítettnek, mely esetben ezek falait finom agyammázzal vonták be. A sajtolási nyomás annál nagyobb, mennél kevesebb kötőanyagot (meszet, cze- mentet) használunk. Túlságos gyors szárítás kerülendő, ha- nem lehetőleg a levegőn szárítani és a kész terméket az elkészülés után két-három héttel felhasználni. A feki- let keménységét (nátrium-silikát) üvegbevonattal lehet szárítani. Ime egy gyakrabban használt összetétel, me- terséges kővek gyártása előjából: homok 17 térfogatrés, oltott mesz két térfogatrés, durva kvarcshomok két térfogatrés, finom homok öt térfogatrés.

Lepkepesztítő virág. A franczia tudományos akadémián két tudós, Kunch és Herculanis tanárok egy érdekes növényről tettek jelentést, a melyet Braziliában fedeztek fel. Ennek a növénynek a virága csösalakú és arról nevezetes, hogy a lepkék előszeretettel keresik fel, de ezt a látogatást többnyire életükkel fizetik meg. A csösalakú virágba ugyanis a lepkék könnyen behatolnak, a cső különös szerkezete folytán azonban a belőle való kijutás rendkívül meg van nehezítve, úgy hogy a lepkék rendszeren ottvesznek. Érdekes, hogy a virág a tulajdonságának semmiféle biológiai jelentősége nincsen, mint a hogy ezt például más növényeknél találjuk, a melyek rovarokkal táplálkoznak, vagy a beporzás elősegítése céljából fogják meg a rovarokat, sőt egyenesen kárára van a növénynek, mert a lepkék kiszabadulási igyekezetében teljesen tönkretesz a virágot, úgy hogy az a megtermékenyülésre alkalmatlanná válik.

Kelendőző életkorú ikrek. Többnyire az a természet rendje, hogy az ikergyermekek rövid időközben kevéssel egymásután pillantják meg a napvilágot. Ez alól a szabály alól is vannak azonban kivételek és a kivételek közé tartozik az a bizonyára nem mindennapi eset, a mely a napokban egy bischofshofeni vasuti őrs családában történt. A vasuti őr felesége a múlt hónap vége felé egy leánygyermeket szült és 17 nap múlva egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az ikrek születése között tehát fél hónagnál hosszabb idő telt el.

Mire nem jó a hideg? A híres angol délsarki utazó, Shackleton eredeti főljegyzést tett a hajápolás terén.

Rájött arra, hogy semmi sem hat olyan kedvezően a haj növesztésére, mint a — hideg. Azok az emberek, a kiket délsarki útjára magával vitt, mind hatalmas hajfűrtökkel tértek vissza. «Minél közelebb értünk a sarkhoz, — mondotta Shakleton hadnagy — annál lassabban nőtt a haj, de egyszersmind annál sűrűbben is.» A londoni jégművek igazgatója megerősíti Shakleton véleményét s azt mondja, hogy alkalmazottai között nincs egyetlen kopaszfejú ember sem, mert egész nap a fagy-ponton alul levő hőmérsékletben dolgoznak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéri-
ratot vissza nem ad, levélben pedig csak igenkivételre
olyesetben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva
nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva
olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.
Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben
válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelen-
tőségű szolgálati nyget érint, akkor is a felvetett és
a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés
előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által
megérthető legyen s így a felesleges kérdészköndé-
seknek eleje véteásek. Épp ily módon adjuk meg az
általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

H. J. es. ez. őrstő Zajugrócz. Hát ön csak azért jött a csendőrséghez, mert máshova nem hívták? Kérheti átvételt a polgári uton. A hivatalos nyelv a német. Itt eltöltött ideje közvetlen átlépés esetén beszámít. Illeték hibetöleg az osztrák csendőrségtől azonos.

11.5. Mindaddig, a míg nyugdíjazva nincs, elöljáró szásznyugdíjazása után pedig nyilvántartó honvédelmi-kiegészítő parancsnokságától.

B. M. Kérelmét — sajnálatunkra — nem teljesíthetjük

120. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékos helyre.

Fülöp őrmester. Még nincsenek elérve. Különbön kap-
ható a Blum Sándor özgnél Budapest IV. Váci-utca 15. sz.

1. és 2. A felvett végkielégítésből annyi havi bányadot kell visszafizetni, ahány hónap a két évből hiányzik. Ha nyolcz hónap mulott el távozása óta, akkor a felvett végkielégítésnek még 16 havi bányadot térítendő meg, ebben az esetben előzőleg töltött szolgálati ideje az újból ellátás megállapításánál figyelembe vétetik. 3. Vonatkozó kérvény közvetlenül a honvédelmi minisztériumbaz nyújtandó be.

Bilkey. Legalább 6 középosztály szűkös, de jelenleg már annyi a jelentkező, hogy csak érettségit végzett alisztok bocsáthatnak vizgára.

E. Örvényező Vári. Mint valóságos szakaszvezetőt a rendszerezett zseléddel és összes szolgálati idejének megfelelő alatti jutalomdíjjal, a mi azonban a csenélő jövedelmét nem haladja meg.

1877. Abban a kollernes helyzetben vagyunk, hogy kételyeit eloszlatthatjuk. Legközelebb örvendtes hírrel fogjuk olvasóinkat meglepni, a mi őr is megnyugtató. Legyen tehát még rövid időre türelemmel!

1876. Igen. Az öszes, nem római és görög katolikus vallásúakat.

F. A. ny. esendő Parnaj. Attól függ első sorban, hogy a felvilágosítás mértékével keresztelkedőnek, vagy keresztelkedni nem szándékozónak? Utóbbi esetben követő kiállítás van, mert a belügyminiszter — bevett gyakorlat szerint — ilyenkor

nem szokta a nyugdíjmegváltást engedélyezni. A nyugdíjmegváltás egyébként a következő feltételekhez van kötve: a) kérvényezőnek közhatalosi orvos által kiállított bizonyítvánnyal igazolnia kell azt, hogy egészségi állapotához képest legalább még annyi évig élélhet, a mennyi a nyerendő összegnek megfelelő. Bevett gyakorlat szerint a legutóbb élvezett ténylegességi illetmények két évi összege utaltatik ki. Hogy tehát önnök mondjuk: évi 400 kor. nyugdíja helyett 2200 kor. végkielégítés folyósítható legyen, szükséges igazolnia azt, hogy még legalább 10 és fél évig életben marad. b) Helyhatóságilag igazolnia kell azt, hogy a nyerendő végkielégítést egy oly vállalatba fekteti, a mely megélhetését biztosítja. c) A közigazgatási hatóság előtt két tanu jelenlétében írásbelileg ki kell nyilatkoztatni, hogy végkielégítése esetében egyszer s mindenkorra állami ellátásáról lemond. Ezt a nyilatkozatot az esetben, ha mint nős helyezettett nyugállományba, nejének is alá kell írnia, mert nyugdíjmegváltása esetén neje is elveszíti az állami ellátásra való igényét. Az újbóli felvétel iránti kérvény közvetlenül a honvédelmi miniszteriumhoz nyújtandó be. Felvétele esetén előbbi illetékinek élvezetébe lép és előző szolgálati ideje az esetleges újbóli ellátás kiszabásánál — az szolgálati idejéhez hozzászámított tíz évnek figyelmen kívül hagyásával — betudatik.

Holmes csendőr. A református (helvét református) vallás tisztán protestáns vallás úgy ritus, mint tantételeire nézve, míg az anglikán vallás, ritus és vallási ceremóniákra nézve inkább a katolikus valláshoz hasonlít, ellenben vallási tantételeire nézve protestáns. A porosz király (német császár) ágostai evangélikus vallású. Az angol király anglikán vallású. A protestáns vallásokhoz tartoznak: az ágostai evangélikus (lutheranus), a református (kálvinista), az anglikán és még más apró protestáns felekezetek. Ezeknek tanai eltérnek a katolikus állás tanaitól.

1333 Őrstő. Ösztalékra igényt tarthat, ha csak két hónap volt vezényelve. Az a fél, vagy egy nap, melylyel később vonult be, figyelembe alig jöhet, mert ha fogyott volna a közigazgatási vagyoni, úgy abban ő is eszenvedő fél lett volna. Abban az esetben azonban, ha az őrs már előre a Pótlék XVI. 11. pontja szerint járt el, úgy ösztalékra igénye nincs.

T. J. A f. évi 3. számunkban megjelent szakezikkben megtalálják kérdéseire a választ.

Kék ibolya. 1. Kényszeríteni ugyan nem lehet, de a saját érdekében áll, hogy megtanulja. 2. Kérni szabad, hogy teljesítik-e, az más kérdés. 3. Nem. 4. Miért ne? 5. Az első magyar általános a legnagyobb. 6. Bizony³ választi.

B. Cs. 1. Kérnia kell az engedélyt. 2. éretlenség

911. Beérkezett. Kutatják a forrást, a honnan az anyagot merített. Ahhoz a sok és vastag íráshibához nagyon választékos az irály.

101. Érték szeriot minősülő lopás.

P. Zs. Nagyon sajnáljuk.

118. Jó lesz visszatenni oda, a honnan „kezeihez került”, mert különben még elverbetik rajta a port! Hogyan jut ilyesmi az eszébe?

J. Gy: Őrstő. Még nincsenek elárverezve. Nem szerezhető be.

Cs. A. csendőr Kraszna. A nős őrsparancsnok az őrszénő és a hetest magánczéljaira igénybe nem veheti. Többi kérdésére az a válaszuk, hogy ha önkön sérelem esett, éljenek panaszlási jogokkal.

O. T. Semeddig sem; mert ahhoz, hogy nyugdíját külföldön élvezhesse, belügyminiszteri engedély szükséges.

M. M. 1. Ha való lehet deríteni, hogy tettét három napig késztette elő, akkor önnök lehet igaza, úgy azonban, ahogy leírta, azt hisszük, a bíróság az enyhébb minősítés mellett döntene. 2. Tudunkkal jelenleg az őrsökön nincs rendes iskolai napifoglalkozás, mert e helyett a lecke-feladás lett rendszeresítve, s így az őrsparancsnok a leokét kikérdezi és egyúttal akkor iskolázik, vagy magyarul a Iskolázást csak a próbacsendőrről vagy fiatal, gyenge csendőrről tart az őrsparancsnok. Kérelmét szemle alkalmával adja elő, bizonyára határozott választ kap. 3. A nagyváradi aliszti tanfolyamba a továbbképző tanfolyamot időrendben végzett csendőrök vézenyeltetnek be. Eddig 240 végezte a továbbképző tanfolyamot. Ezekből az év végéig a vizsgán elért eredmény sorrendjében előreláthatólag 160 lesz berezényelve.

Balaton. Kérdezzé meg őrsparancsnokát.

K. J. Mindkét esetben önnök van igaza; nem is értjük, hogyan lehet valaki más állásponton.

Sz. J. 1. 1. Szolgálati ügy, annyit azonban mondhatunk hogy nagyon hamis nyomon jár. 2. Politika. 3. A mennyiben ügyolotes: igen. 4. Nem. 5. Érték szerint minősül, tehát éppen úgy járandó el, mintha nem kincstári volna. Erdőgondnokság **T. J.** Tudunkkal nem.

A. 2681—3. A. Nem vállalatjuk magunkra, hanem, ha minden húzás után hozzánk fordul, szívesen utána nézünk. — Ajánlata jó szívre vall; sok szerencsét.

K. J. Alsóúrpás. Fordoljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

A. B. 1. Nem. 2—3. Igazán nem tudhatjuk. Tényleg a legjobb volna, és mégsem? Nem értjük!

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közushadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített kütönlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett a szállítást. " " "

Kiváratra árjegyzéket bérmentve kiadunk

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsáthelyezés.

A m. kir. II. számú esendőrkerület lugosi szárnának ohábabisztrai őrsé, 1911 január 1-én Nándorhegyre helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK

Legfelsőbb elbátározás.

• császári és apostoli királyi Felsege 1910. évi december hó 29-én Bécsben kelt legfelsőbb elbátározásával:

Ziegler Károly vezérőrnagynak a magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelőjének, valamint törvényes utódainak a magyar nemességét „Siu omberkio” előnévvel díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Kineveztetett:

1911 január 1-ével:

A m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:
Demény Antal őrmester, *törzsőrmesterré.*

Nyugállományba helyeztetett:

1911 február 1-ével:

Hejja Domokos, m. kir. I. számú esendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakbelye: Papolecz.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:
Pécsi Imre járásőrmester, 1910 október 20-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:
Szimendity Janos esendőr ez. őrsvezető, 1910 december 30-án:

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:
Keresztesi József ez. őrsvezető, 1910 december 28-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Kurkó János, Szűcs Bálint, Gergely Károly, Ujvári Pál, Maczelka József, Kotróczó György, Kiss Ferencz, Szabó Sándor III., Almási János, Bugyi Lajos, Simon Péter II., Széles István, Rácz Lajos, Józsa István, Szabó István II., Kleitsch Arzén, Pópa János II., Vityalos András, Bugyi István, Bittmann János, Bera Ilés, Iberreiter Mladen, Kácsor József, Benesik István, Laár János és Honae Auxent esendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

Péter László esendőr 3 darab 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettett.

Zelinka János és Fia

Alap. 1874. utóda ZELINKA ROBERT Alap. 1874.

• KARDGYÁROS, •

a m. kir. esendőrség szerződéses szállítója

Budapest, IX., Üllői-út 59.

Telefon 59-94.

☛ Javítások jutányosan eszköz öltetnek.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón főm és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön kérésre díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszzerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — esendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... könyvek, levélpapírok, írókönyvek és írószerek dus választékban ...

A kiadásunkban megjelent Csensőrségi Lexikonból a készlet fogytán van, ajánljuk azok megszerzését 5 korona bolti ár helyett 4 korona árban, amíg a készlet teljesen ki nem fogy.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Az igazolványos altisztek a polgári szolgálatban.

Irta: dr. Végh Kálmán, honvédelmi miniszteri segédtitkár.

(Vége.)

O) M. kir. államvasuti szolgálati állások.

Azok az állások, a melyeket az altisztek kezdetben elnyerhetnek a következők:

1. II. osztályú irodakezelő.
2. " " szertárnok.
3. " " általános felvigyázó.
4. " " raktárnok.
5. " " távirász.
6. " " kalauz.
7. " " pályafelvigyázó.
8. " " hivatalszolga.
9. " " nyomdászsegéd.
10. " " nyomdai gépkészítő.
11. " " állomásállító.
12. " " váltókezelő.
13. " " értesítő.
14. " " kocsirendező.
15. " " himpatisztító.
16. " " mstróz.
17. " " tűzőr.
18. " " vonatfékező.
19. " " (éjjeli és nappali) ór.
20. " " kocsis.
21. " " kapuőr.
22. " " pályőr.
23. " " korlátőr.
24. " " sorompóőr.
25. " " hidőr.

A felsorolt állások elnyerésének általános feltételei a következők: az 1—7. sorszámok alatt említett állásoknál a magyar nyelv ismerete szóban és írásban, a középiskola alsó négy osztályának vagy ezzel egyenlő rangú iskola sikeres elvégzése, vagy ily iskolai végzettség hiányában a vasuti alkalmaztatásra történt előjegyzés után vagy már a szolgálatban a felvételi vizsga letétele.

E vizsga tárgyai:

a) A magyar nyelv és fogalmazás.

b) Magyarország és Ausztrian földrajza s Magyarország történelme főbb vonásokban.

c) elemi számtan és elemi mértan,

d) elemi természettan.

E helyiitt jegyzem meg, hogy a felvételi vizsgára az altisztek már a csendőrségi szolgálat alatt előkészülhetnek az erre vonatkozólag írt tankönyvekből. A vizs-

gára való becsátást már akkor lehet kérni, a midőn a vasuti szolgálatba való felvételért folyamodnak. A kérvényhez, a mely ahhoz a vasuti üzletvezetőséghez intézendő, a melynek területén az illető alkalmazást elnyerni óhajt, csatolni kell az utolsó iskolai bizonyítványt. A vizsgálatot az üzletvezetőségnél tartják évente 3—4 ízben. A vizsga díjtalan.

A 8—25. sorszámok alatt említett állásoknál feltétel a magyar nyelv ismerete szóban és írásban és a számtan alapszabályainak való jártasság. A vasutaknál az alkalmazás első ízben mindig napibér mellett történik; az évi fizetés élvezetével egybekötött állás csak a szükséges szakismeretek megszerzése, illetőleg az egyes állásoknál előírt szakvizsga letétele után érhető el. Az igazolványos, illetőleg a tényleges szolgálatuk 12. évében álló altisztek vasuti szolgálatuk első hat hónapjában napibért nem kapnak, csak esetleges változó illetményekre van igényük, azonban természetesen megkapják erre az időre a rendes katonai illetményüket. A hat havi szolgálat leteltével értesítést kapnak arról, hogy vasuti szolgálatra megfelelőeknek találtattak-e vagy sem s ha szolgálatra alkalmassak, akkor részükre a napibér folyósítva lesz.

Az irodakezelői és az állomásfelvigyázói állás elnyeréséhez 10 havi, a pályafelvigyázói állás elnyeréséhez 11 havi, a többi állásokhoz pedig hat havi próbaszolgálat teljesítése szükséges, a mely idő alatt az évi fizetés élvezetével egybekötött állásra való kinevezhetőség végéig egyes állásokat illetőleg a következő szakvizsgákat kell letenni: az anyagszerkezleti vizsgát, a szertárnoki; távirat, forgalmi és kereskedelmi vizsgát az állomásfelvigyázói; kereskedelmi vizsgát a raktárnoki; távirat vizsgát a távirász; vonatvezetői és kezelői vizsgát a kalauzi és pályafelvigyázói vizsgát a pályafelvigyázói állás elnyerésére törekvők. E szakvizsgákon kívül a fizetési állás elnyeréséhez szükséges már az illető állásra előírt szabályok ismerete.

A szakvizsgákra való előkészítéshez szükséges tankönyveket a vasuti alkalmazottak díjtalanul kapják. Főleg azokat az alkalmazottakat, a kik forgalmi szolgálatot tesznek, rendszeres oktatásban részesítik. Oktatás a vasuti tisztok vagy maga az állomásfőnök. Az évi fizetés élvezetével egybekötött állások kezdő juttatása az 1—7. sorszámok alatt felsorolt állásokban 1200 kor., a 8—18. alattiakban 800 kor., a 19—25. alattiakban pedig 600 kor., a mihez még az 1—7. alattiaknál állomásbónusz 250—500 kor., a 8—25. alattiaknál pedig 150—300 kor. közt váltakozó labór jár. A fizetésen és labórban kívül illetékes még, — az irodakezelői, nyomdászsegédi és a nyomdai gépkészítői állásokat kivéve, — egyenruhákat. Egyenruhát már a próbaszolgálat tartama alatt illetékes. A kalauz és a

Első magyar vill. erőre

berend. hangszer-gyár

honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szervezői

Össze és a szabadelmizott Rákóczi tárogató fellalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkalmasságokat. Harmonikák erős el-

punztithatallan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyek minden hang-

STOWASSER JÁNOS

osás-ári és királyi udvari szállító,

a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

akadémia bási hangszerekészítője, az

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

78

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

78

78

78

78

78

vonatfékező mindezekben felül még kilométer és utazási órapénzt kap, a mely mellékkiltemény a kalauznál havonta mintegy 100 koronára rug. A javadalmazásnál nem lehet figyelmen kívül hagyni a rendes fizetésen kívül különböző címeken járó pótlékokat sem, pl. éjjeli szolgálat teljesítéséért mindenik alkalmazott külön pótlékban részesül. Felemlítésre méltó még az ingyen utazás kedvezménye is.

Az évi fizetés élvezetével egybekötött állásra a kinevezés a megfelelő fizetési osztály legalsó fizetési fokozatába történhetik, a magasabb fizetési osztályokba, a megállapított várakozási idők eltelte után, előléptetés útján jut az államvasuti alkalmazott.

A magasabb fizetési fokozatra illetőleg osztályba való jutás az egyes állásokban a következőkéleg történik:

Az irodakezelő két évi szolgálat után 1300, újabb két évi szolgálatnál 1400, szolgálat 8. évében pedig 1600 kor. fizetést kap, a mely fizetésben négy évet eltöltve, mint I. oszt. irodakezelő az 1800 kor. fizetést éri el. Ettől kezdve fizetése három évenként három ízben és négy évenként négy ízben 200—200 koronával emelkedik. Ebben az állásban 3200 kor. legmagasabb évi fizetést lehet elérni.

A szertárnok, az állomásfelügyelő, a raktárnok, a távirász és a pályafelügyelő az egyes fizetési fokozatokba ugyanannyi várakozási idő után jutnak, mint az irodakezelő a ugyancsak 3200 kor. maximális fizetést érnek el. Címük az 1800 koronás fizetési fokozattól kezdve főszertárnok, állomási előjáró, főraktárnok, fő-távirász, illetőleg I. oszt. pályafelügyelő.

A kalauz az 1200 koronás kezdő fizetési fokozatban két évet eltöltve, az 1300, újabb két év után az 1400 koronás, nyolczadikszolgálati évében pedig az 1600 koronás fizetési fokozatra jut, melyből három év után 1800 kor. fizetéssel javadalmazott főkalauzá, illetőleg vizsgáló kalauzá léphet elő. Ettől kezdve pedig három évenként két ízben 200—200 koronával emelkedve, a 2200 koronás fizetési fokozatot éri el, a mely fizetési fokozatban négy évet eltöltve, vizsgáló főkalauz lehet, a mikor is fizetése 2400 kor. E fizetési fokozatban négy év után 2600, újabb négy év után 2800 s végül a 3200 kor. fizetést éri el.

Megjegyzendő, hogy kalauzi állást közvetlenül senki sem nyerhet el, hanem előbb vonatfékezői minőségben kell alkalmazva lennie, vagy mint kalauz jelöltnek kell jelentkezni szolgálatot teljesíteni.

A hivatalszolgálat kezdő 800 koronás fizetésben négy évet tölt, a fizetése négy évenként három ízben 100—100 koronával emelkedik, úgy hogy a 13. szolgálati évében 1100 kor. fizetést ér el, a melyben négy évet eltöltve, az 1200 koronával javadalmazott I. oszt. hivatalszolgálati állásba juthat. Ettől kezdve fizetése négy év után ismét 100 koronával, azután pedig öt évenként három ízben 100—100 koronával javul, elérve végül az 1600 koronás fizetési fokozatot.

A hivatalszolgálat teljes azonos előmenetelle van kitéve az állomásmátrázóknak, váltókezelőknek, értesítőknak, lámpatüzítőknak, mátrázóknak, tűzöröknek.

A nyomdászegéd előmenetelle a hivatalszolgálatnál annyiban különbözik, hogy a várakozási idő az első és második fizetési fokozatban nem négy, hanem csak három év. Ugyancsak a várakozási idő tekintetében van különbség a hivatalszolgálat és a szintén 800 kor. kezdő fizetéssel alkalmazott kocsirendező előmenetelét illető-

leg, végelemzésben azonban ez is 1600 kor. maximális fizetést érhet el.

A 600 kor. kezdő fizetéssel javadalmazott különböző őri állásokban az egyes fizetési fokozatoknál öt évi várakozási idő van megállapítva. A fizetés a II. szolgálati évben, ha az illető I. osztályú őrré kinevezetik 800 kor. lesz, a mely 5 évenként három ízben 100—100 koronával javulva, legjobb esetben 1100 koronára emelkedik.

A vasuti szolgálati állások csak úgy, mint az állami és a törvényhatósági szolgálati állások nyugdíjjogosultsággal vannak egybekötve. Ahhoz, hogy a felemlített állások valamelyikében alkalmazott teljes fizetését kapja nyugdíj gyanánt, 36 évi szolgálati idő szükséges, tehát négy évvel kevesebb mint az államnál. Ha az átlépés a csendőrségi szolgálatból az államvasuti szolgálatba közvetlenül történt, akkor az az idő, a melyet az illető 24. életévén túl a katonai vagy csendőrségi szolgálatban eltöltött, a vasuti szolgálatban való véglegesítésnél nyugdíjjogosító időbe beszámít, s e beszámítandó szolgálati időért az államvasuti nyugdíjintézeti alapszabályok szerint járó utánfizetéseket, nemkülönben a nyugdíjintézetbe való belépéskor fizetendő felvételi díjat az igazolványos csendőr altisztek után a belügyminisztérium fizeti.

Összehasonlítva az állami, törvényhatósági és a vasuti szolgálati állásokat, azt látjuk, hogy a három szolgálati ág közül a vasut az, a hol az igazolványos altisztek, a különböző előképzettséget tekintve, aránylag a legjobb anyagi javadalmazást érhetik el s a mellett még oly téren működhetnek, a mely egyéniségüknek leginkább megfelel, s a hol őket szívesen is látják, mert a vasuti szolgálatban megkecsülni az a tulajdonság, a mi az igazolványos altiszteknek a katonai szolgálat alatt természetükké vált; a rendhez és fegyelemhez szokottság.

Ha még a mondottakhoz hozzátesszük azt, hogy az államvasutaknál évente kereteszámban szólva 2000 oly állás kerül betöltés alá, a melyre az igazolványos altiszteknek igényük van, azt hiszem joggal állíthatom, hogy egyetlen altiszt se jöhet abba a helyzetbe, hogy az igazolványi hiányokból állás nélkül marad, s ha ez mégis megtörténik, ezért senki mást, csak egyedül önmagát vádolja.

Összehasonlítottam a három szolgálati ágat egymással, hátra volna még ezeknek összehasonlítása a csendőrségi szolgálattal, különös tekintettel a szolgálatban elérhető javadalmazásra. Ezt azonban én nem teszem, hanem ezt a csendőr altisztek józan ítélő képességére bízom.

A nélkül, hogy ennek megítélésében befolyásolni szándékoznám, egy jó tanácsot adhatok; akkor eszeréjék fel csak a csendőrségi szolgálatot a polgári szolgálattal, a mikor az, — magyarul mondva — annuszja.

Az első föllépés.

(Egy öreg csendőr emlékiratából.)

A nádas postamesternek a Noé bárkájára élénken emlékeztető bricskija déltájban a csendőrlaktanya előtt állt meg. Ez a különösen ritka esemény természetesen ehhez mért érdeklődést keltett a falucska lakosságánál. A szolgálatmentes legénység, az örfőzőző és valamennyi

A legjobb órák,

legszelídabbi ókezerelt, szavazattól a legirágább, az kézzel, mint részletekhez 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

mlőbőrák Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Aranyozók ingyen!

szomszédasszony mind az ablakon kandikált ki, hogy a fejleményeket megláthassa.

Miután valaki hiába próbálta nébánszor a kocsit ajtáját belülről kinyitni, a kocsi körörműl meg rajta a nyitott ajtót.

A kocsiból egy telképű, piros-pozsgás, tejfeles-szája csendőr lépett ki, őszinte, jóságos szemekkel és — egy varlonatuj járőrtáskával.

„Jaj! megint egy próbacsendőr — hangzott fel önkéntelenül a panasz. Természetesen mindenki arra a sok munkára gondolt, a melylyel az ily fiatal sarjadék kiképzése jár. Azt hiszem különben, hogy a fiatal szomszédasszonyok a tekintetben más nézetek voltak, mivelhogy igen megelégedett arcokat vágának, hogy a csinos fiatal embert megpillanták.

Csakugyan próbacsendőr volt az illető és M. K.-nak hívták. Az őrsparancsnoknál katonás feszességgel jelentkezett, bajtársainak udvariasan bemutatkozott s szíves támogatásukat kérte. Barátságos és őszinte fellépésével egy csapásra meghódította bajtársait, a kik valamennyien odatörekedtek, hogy az új bajtárs minél otthonosabban érezze magát, a mi annak jól is esett és hálás is volt érte.

Az első nap „mi újság?”-ra való felelgetéssel telt el; mindenki akart valamit megtudni; az egyik például azt akarta tudni, hogy mikor lesz a legközelebbi altisztiskola; a másik arra volt kíváncsi, hogy eltörlik-e a korcos zuhonyt; mert a kerület székhelyéről most jöttek mindezeket tudni kell.

A második napon az első őrzőjáratot kellett M. K.-nak megkezdenie és pedig délután. Egész délelőtt, hol egyiknél, hol a másiknál, utoljára még a szakácsnőtől is kérdezősködött a járőrség részleteiről és különösen arról, hogy farszótok-e azok.

Délután 2 órákor az új próbacsendőr az őrsvezetővel 16 óra őrzőjáratba indult, honnan másnap reggel halálra fáradva tért vissza. Ágyba feküdt és csak nagy nehezen tudták őt az ebédhez felkölteni. Ebéd után azonnal ismét nyugalomra tért és a legedesebb álomba merült.

Az őrsvezető, egy öreg, tapasztalt és humanus altiszt, tudta, hogy minden fiatal csendőrnek eleinte nehezére esik a szolgálat és azért lehetőleg elnéző volt irántuk.

Délután 4 órákor végleg felebráztatták. Most felszerelését, mundaert stb. kellett tisztogatnia; nagy meglepetésére ezt már idősebb társai olvégozták; ők lehetőleg könnyűvé akarták tenni „Benjamin”-nak a teóriát és praxist közti átmenetet.

M. K. meg volt elégedve és az egyéb dolgoknál is előforuló udvariaskodásokat is nyugatól értetődőnek találta.

A következő őrzőjárat után „Benjamin”-nak udító álmait meg kellett rövidíteni és holmiját maga tisztogatnia; a mint nagy volt az elkeseredése.

M. K. lassan-lassan egy ellenőrzött, haza gondolkodó és kényeleire hajló anyámszóny katonájának mutatkozott. Oly tulajdonságokkal, melyek mindekre inkább, mint a csendőrségre keposították.

Az ő összes, derék őrsvezetője és nem kevésbé társai, jókaróluk consequens módon odahatoltak, hogy új hivatalában nevesnek megelégedett volt, de jól is érezte magát és kötelességét pontosan végezte. De az ambíció még mindig bírányzott.

Az új csendőrnek társai, mind igen szolgálatkész és igyokvó emberek, legnagyobb büszkeségüket abban tették,

ha szép eredményeket értek el. Ha sikerült valamelyiknek megint egyszer egy rafinált tolvaj eszén tuljární, vagy egy ismeretlen tettet kézrekeríteni, úgy ez az eset a tanítás alatt a résztvevők által a legnagyobb örömmel és büszkeséggel lett megtárgyalva.

A kedves „Benjamin” immár 6 hónap óta szolgált az őrsön, 3 hónapja egyedül jár szolgálatba; közeledett ténylegesítésének ideje is; de eredményt még nem ért el.

Ez határtalanul bántotta őt.

Bövidesen ténylegesítése előtt M. K. egy szombat este a román határt érintő járőrnek lett vezényelve. Éjjel 1¹/₂ óratájban érkezett a határvarosba. A község bejáratánál M. K. az ott levő fűzfához támaszkodott és valószínűleg otthon maradt és most megkímélt ágyára gondolt. Hyen gondolatmenetben megzavarta egy halk zörej.

Hab! Most itt volt a sokáig óhajtott szép eredmény. Három cigány és egy cigányasszony, mindnyájan batyukkal ellátva, a patakmenti fűzesek alatt kusztak lassan tova és a határ felé igyekeztek.

Csendőrünk hat lépésnyi távolságra hagyta jönni a társaságot, azután kész fegyverrel kiugrott buvóhelyéből és „a törvény nevében” feltartotta őket.

A cigányok nyugodtan állva maradtak. Azon kérdésre, honnan jönnek, azt felelték, hogy D.-ből, hol állítólag burgonyát vásároltak. Bármily fiatal volt is M. K., ezt még sem hitte nekik.

Mialatt ő az egyik cigányhoz egyéb kérdéseket intézett, a cigányasszony birtelen földre bukott, jajgatott, sóhajtozott és siralmas hangon segítségért esedezett. A cigányok azonnal körülötte sürgölődtek és szintén jajgatni kezdtek.

A próbacsendőr kérdésére, hogy mi baja van az asszonynak: „Gyereket kap, csendőr úr, hozzon segítséget” — volt a válasz.

Es „Benjamin” az ő jóságában és tapasztalatlanságában egészen elfelejti, kikkel van dolga és a D.-ben lakó „tudós” asszonnyhoz siet segítségért. Midőn mindketten visszatértek, senki sem volt ott többé. A cigányok csak az ő trikójának egyikét használták.

A „tudós” asszony különös, gunyos arczkifejezéssel mormogott valami ofélet: „tisztességes asszonyokat szükségtelen éj idején az úgyból kicsibítani” és aztán visszatért lakására.

A „Benjamin” pedig eleinte nem valami nagy szellemre valló arcot vágott, melyen birtelen a szegény pirja futott végig.

Nyomott kedélylyel és szomoruan, egy tapasztalattal gazdagabban és egy eredménynyel szegényebben folytatta azután őrzőjáratát.

Hazatérése után megtudta, hogy őrsvezetője éjjel csinos eredményt ért el. Az őrsvezető t. i. M. K.-nak szolgálatát ellenőrizte, utána ment és a mellett elfogta a határon a három cigányt és a cigányasszonyt. Mind a négyen batyukkal voltak ellátva, melyekben lopott holmik voltak. A cigányok azon éjjelen egy parnasztál betörtek.

A mi csendőrünk azonnal tudta, hogy azok az ő cigányai, de őrizkedett attól, hogy első fellépéséről mások is tudjanak.

M. K. melankolikus lett. De mivel mostani kedélyhangulatának okát senki sem tudta, életvidámsága eltiúsésének magyarázatát nem adhatták.

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem
használgjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkább migránt és fejfájást elműasztja. — Ár 1.20. — Kapható minden győgytárban.

Készíti Beretvás Tamás győgyászorász Kispeszen. Orvosok által ajánlv. Három dobozál ingy. postai szállítást.

Az esemény után néhány bétre, valamelyik csendőrnök szolgálatilag beszéde volt a „tudós” aszonynyal. Megtudta M. K.-nak kalandját is és jelentette ezt az örsvezetőnek. Ő kihallgatásra hívatta a próbacsendőrt és felvilágosítást kért a dologról; de miután látta, hogy az csak áldozata tapasztalatlanságának, néhány tanító és buzdító szó után elbocsátotta.

A „Benjamin” később derék és igyekvő csendőr lett. De ha jelenlétében cigányokról beszéltek, ideges lett; sőt még goromba is, ha társai mulattatásképen ezen nomádnép ravaszására terelték a beszédet.

Az állatok szellemi világáról.

A társas állatok élete sok figyelemreméltó vonást mutat. A vándormadarak közül a darvak s vadludak költözésükben mindig a vezér szárnycsapásait követik. Mikor a vándorló halak a tengerben ivási helyeikre költöznek, vezérképpen legelől úszik egy ikrás, ezt követik a tejesek s végül az ifjú nemzedék következik. A falakban, csapatokban élő állatok, a rénszarvasok, zergék, szarvasok, a lámák, vadlovak, a mormoták állandóan vezérnek, felügyelőnek fősege alatt állanak, mely vesztély közeledtével jeladással inti őket menekülésre.

Végül még pár szót az államot alkotó állatokról. Ide tartoznak a méhek, hangyák és termeszek. Minden méhraj háromféle méhből áll: roppant számú (40,000) nem-nékülüből, illetőleg ki nem fejlődött nőstényből, ezek a munkások; sok bimből, ezek a herék; egy anyaméhből, mely a petéket rakja. Ez utóbbi, mint királyné annyira középpontja az államnak, hogy nélküle az állam elpusztul s ha kivándorol, népének nagy része követi. Nagyon hasonlít a méhek államához a hangyáké; csak hogy ezeknél több a peterakó nőstény s egyik-másik fajnál negyedik osztály, a katonák osztálya is található. Sőt néhány faj mások lárváit, bábjaikat ellopkodja, felneveli s mint rabszolgákat munkára kényszeríti. A termeszek a királynaknak, t. i. egy bímnek s egy nősténynek kivételével mind nem-nékülűk és munkásokra s katonákra oszlanak. A munkások kupalakú lakóházat építenek, melynek magassága néha négy méter s oly szilárd, hogy az elhagyott természetálmokra az afrikai négerek néha őrtanyát helyeznek. Az építmény közepét a királyi terem foglalja el; köröskörül feküsznek a szolák s előszobák, melyekhez széles oratók vezetnek. Ezekbe nyílik aztán számtalan mellékút s folyosó. A katonáknak kettős kötelesege van: őrködni a munkások felett s védelmezni a telepét.

E példák, melyeket könnyű volna szaporítani, fényesen igazolják fönnebb állított tételünket, hogy az állatot a

szellemi képességek bizonyos mértéke illeti meg. Újabb kérdés, hogy minő ez a mérték? Párhuzamba állítható-e az állat szellemi képessége az emberével?

Haladjunk csak a kezdett úton tovább és eljutunk e kérdés megoldásához.

Az összes említett állati cselekedetek czélszerűsége így belső okossága szembeötlő. Vajjon ilyen-e mindeu állati cselekedet? Korántsem! Roppant sok czélszerűtlen, czéltalan, sőt, hogy úgy mondjam, sok ostoba cselekedettel találkozunk.

Ha a hódok kölyökkorban kerülnek fogságba, sokszor az istállóban ép úgy építkeznek, mint rokonaik a vizek mellett, habár munkájuk az istállóban esztelen és czéltalan. A kanári madár, ámbár egyedül van kaliczkájaiban, költés idején az odanyújtott rongyokból, tollakból fészket épít, bár e fáradság egészen czéltalan. Az akváriumban levő csuka, melyet üvegfal választ el a szomszéd halaktól, hónapokon át nekiszalad az üvegfalnak, hogy azokat megfoghassa. Pedig az első kísérlet után tudhatná, törekvése mennyire hiábavaló. Körvadászaton ezernyi nyúl épen azáltal esik zsákmányu hogy vaczából fölkelvén, szokásához híven egydarabig elszalad, de aztán fekvőhelyére visszatérni igyekszik s így egyenesen a puskások elé kerül. Ha tovább szaladna, könnyen kimenekülhetne a bajból. Ha a költésben levő madár alól elszedik tojásait, vagy ha a tyúk alá igaz tojás helyett gipszből faragottat tesznek, tovább is költöteni fog hűségesen. Sőt az északi tengeri lúd, tojásai elraboltatván, nemcsak a költést folytatja czéltalanul, hanem a kikelés törvényszerű ideje után eledelért is elszáll s azt a fészekbe okádja, ámbár fia nincsenek. A foglyok vesztély közeledtekor a földre lapulnak, a melyhez tollaztukra nézve hasonlítanak, hogy az ellenesség figyelmét elkerüljék. Ugyanezt teszik az esetlegesen fehérré tollúak is, ámbár okosabb volna rájuk nézve, ha gyorsan tovaépülnének, avagy elszaladnának. A legyek bizonyos neme (Sarcophaga mortuorum) rotbadó húsba rakja petéit, mely az álcáknak eledelül szolgál. A Kapföldről való stapeciák s a Szumatrából származó rafflesiák virágainak szintén dögszaguk levén, ezeknek kelyhében is lerakja petéit; nyilván egészen oktanul, mivel az álcák eledel bízán elpusztulnak. A czethal a kardoshal olól azáltal menekül, hogy a mélységbe rohan, melynek nagy víznyomását az utóbbi nem bírja el. Ugyanezt teszi, ha a czethalász szigonya éri őt s ezáltal ennek hatalmában marad; míg ellenben ha tova úsznak, a szigony kötelét elszakítanak s megmenekülnek.

A rabló hangyák minden fájának külön badi taktikája van, melyet minden esetben követ. Így a vérvörös rablóhangya kis csapatokban vonul föl, melyek csak akkor egyesülnek, ha valamelyikük erős ellenállásra talált. Kablásaikat rendszeren a feketés-szürke hangyák (Formica fusca) ellen intézik, melyek legtöbbször csak gyér lakosságú kolóniákban élnek s így a rablóhangyák taktikája ellenük mindig sikeres. Ha azonban a megtámadott álladalom nagy népességgel, akkor az első támadó csapat rendszerint elhullik, mielőtt segínyt kaphatna. S dacára az illetőn gyakori vereségnek, a vérvörös hangya nem változtatja badi taktikáját.

Nagyon tanulságos nagy pinczépékünknek (Segestria perflida) esete. Ez a falak szögleteibe, hasadékaiba tölcseridom hálót sző s rendszeren annak mélyében leselkedik. Ellensége a darázsféle Calicurgus ammalatus, mely

BUTOR

képzésért v. tanácsadásra legutányosabb a hon
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 69-59.

BUTOR

A japán iparművészet kiállítása az iparművészeti múzeumban. — Selyemmel himzett képek.

álcait ama pókkal táplálja. Azonban a Segestria veszedelmes vad; képes volna egy csapással agyonütni a darazsát. Mit csinál tehát a darázs? Körülöpdösi a tölcserháló, mely fölött a pók kiterjesztett lábakkal őrt áll. A támadó kilelei a kedvező pillanatot; megragadja a pók egyik lábát s azt megrántja. Ez a pókot zavarba ejti. Rátámad újból, megrántja másodszor, harmadszor és a pók a földre esik. Ekkor a darázs birtelen toron szúrja s megbénítja. Szembetűnő a pók ostobasága. Kiterjesztett lábakkal tölcserhálójára áll s így kiszolgáltatja magát veszedelmes ellenségének; míg ha annak mélyére húzódnék, annak támadása ellen teljes biztonságban volna. Azonban az elmúlt nemzedékek szomorú végzete e csekély kis okosságra nem vezette őt rá.

Tehát az állatok célirányos és okosságra valló cselekedeteivel szemben ugyanannyi okatlan és céljótalan áll. Az előbbieket illetőleg a megfigyelésre egy új szempont kínálkozik. A mit az embertud, azt tanulás által sajátítja el. Tanulás nélkül nem tud semmit. Bizonyítja ezt azon szerencsétlenek példája, a kik ismeretlen okokból kicsiny korukban kiszakadtak az emberi környezetből s erdőkben, ingoványokban, egyedülletben növekedtek föl s mint ilyenek nemcsak a beszédnek, hanem minden emberi tudásnak híjával voltak. Ilyen a mi Hany Istókunk. Tizenöt hasonló esetet ír le dr. A. Rauber, Homo sapiens ferus, Leipzig, 1886. című munkájában. Ide tartozik Akebar mongol császár esete. Ez tudni akarta melyik a természetes vallás. E célból 30 fiút teljes elkülönítettségben nevelt föl; s mikor aztán évek múltán megtekintette őket, azt tapasztalta, hogy némák maradtak s elvadult állatokhoz hasonlítottak.

Az embert tehát a nevelés és tanulás teszi emberré. Az állat tud és cselekszik célszerűen, tanulás nélkül. A mesterségesen kiköltött keresztes pók ép oly művészi hálót sző, mint szüléje, a kit sohasem látott. A selyemhernyó soha sem látta elődjét s annak gubóját, mégis ugyanolyan készíti. Ugyancsak a szövő lepkéhez tartozó *Gastropacha neustria* petéit gyűrű alakban rakja a fák ágaira, hogy a szél s eső el ne pusztítsa őket. Utódai ugyanígy cselekszenek, ámbar édesanyjukat soha sem látták. S a fogságban fölnevelkedett hódat ki tanította mesterséges házának építésére? A postagalamb, melyet legelőször vittek el száz kilométernyi távolságra, honnan meríti visszatérésének biztos irányát? Ide tartozik, a mit főnnebb a gyilkos darazsak bénító műtéiről, a hólyaghúzó meloe s a lőbagócs vándorlásairól mondtam. Senkitől sem volt alkalmuk megtanulni eljárásaikat, a legtökéletesebb módszert. Mihelyt a tengeri teknősbéka a forró homokban rejlt tojásból kikelt, tépelődés nélkül indult egyenes irányban a félmeztől földre, sőt távolabb fekvő tengerbe, melyet soha sem látott s melynek létezéséről mit sem tud.

E szempontból egy második is fűződik. Az ember folyton halad. Századok s ezredek tapasztalait halmozza egymásra: keresi azt a mi jobb a ha azt megtalálta, ismét rohan tovább, jobbat a tökéletesebbet keresván.

A barlangi ember elefántsontra, rénszarvra készült karcolataitól Phidias Zeus szobrának az ábrázoló művészet fokról-fokra emelkedett; a kőszekerezéstől a Manlicher-puskáig a védő és támadó fegyverek egyre tökéletesedtek; a barlangi ember egyszerű festékeitől és csigafüzeitől a mai raffinált pipere cikkekig és ékszerekig mily roppant haladás mutatkozik? Ugyanez áll a tudomány világáról, az ipar csodáiról, melyeket folyton

gazdaguló tapasztalatok teremtettek meg. Ezzel szemben az állatra a helybenmaradás törvénye áll. Az állat nem halad. Az állat nem ismeri a múlt és jövő, a közel és távol különbözőseit. Ő csak a jelent látja és tudja, de csakis annyiban, a mennyiben az önfenntartás szükségessége az vele érezteti. Az állat a jelent is tökéletlenül látja és ismeri. A legértelmesebb állatok egyike a kutya, szemével lát ugyan, de meg nem látja, azaz meg nem ismeri a tárgyat, a megismerést, orrának segítségével végzi.

A végső kérdéshez jutottunk el. Az a kérdés: czélszerű, okos cselekedetei melyeket tanulás nélkül tud, mely kuforrásból származnak? Vagy azt kell mondanunk, hogy az állat értelmiség tekintetében fölülte áll az embernek, a ki csak hosszú tanulás és tapasztalás után tudja azt, a mit tud, vagy el kell ismernünk, hogy az állat okos és czélszerű cselekedetei nem az értelmiség kuforrásából származnak.

Az állati tevékenység eredete a velőszületett belső szükségesség, az „ösztön”, mely tanulás nélkül öntudatlanul és megfontolás nélkül vezeti az állatot célirányos cselekedetre.

KÉPEINKHEZ.

A japáni iparművészet kiállítása az Iparművészeti Múzeumban.

Lapunk múlt évi egyik számában már közöltük, hogy a múlt évi londoni világkiállítás alkalmából Japán is belépett a kiállítók közé s egy jól sikerült kiállítás keretében bemutatta nemzetének ipari és műipari termékeit, részben azért, hogy azokat az úgynevezett művelt Nyugat népeivel megismertesse, részben pedig, hogy itt is piacot biztosítson magának. Most a kiállítás befejezése után százhuszonnyolc japán kiállító alkalmi szövetségre lépve, több mint 800 darab agyag, porcellán, fayence, cserép, bronz, fém és lakk munkákból, elefántesont-, nád- és bambuszkészítményekből egy műipari csoportozatot állított össze s mintegy hat hétig tartó kiállításra Budapestre küldötte. Az Iparművészeti Múzeumban kiállított eme csoportozat első tekintetre különösen hat a látogatóra, de ezt csak a színek, árnyalatok, formák és az összeállítás tekintetében való szokatlanság és idegenszerűség varázsa okozza, mert alaposabb áttekintés, megfigyelés és főként kellő magyarázat mellett csakhamar megváltozik az előbbi hatás és elismeréssel konstataálja mindenki, hogy a kiállított tárgyak mind finom és kedves alkotások s hogy művészi érték és szépség, valamint a kivitel pontossága és a díszítés bájosága tekintetében bárhol is megállják a versenyt. A jelen számunkban bemutatott képek eme kiállítás egyes részeit mutatják.

HIREK.

Adományok. A létesítendő internátus javára újabban a következő adományok folytak be: a VIII. számú csendőrkörületi parancsnokság tisztikarának és legénységének adománya 1496 K 35 f., a tiszabogdányi öra 8, Magyar János járásörmeester 2; büntető törvénykönyvkért: a kassai kerületből 444, a székesszékhelyi kerületből 268 K. Az adományok eddigi összege 18776 korona 33 fillért eredményezett.

ÉLELMISZEREKET

legújtanyságban szállítjuk

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZENA-TER 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Selyemmel bízott kép.

Lampionok és kosarak.

A japán iparművészet kiállítása az iparművészeti múzeumban.

Megtámadott csendőr, Kiss Elek és Pesznyák István kismarjai őrsbeli csendőrökből állott járőr, január 14-én egy dohányszállítmányt kísért. Nagybajonta pusztá közepén, Gara József tanyai lakos az arra elhaladó dohányszállítmány közepén haladó Kiss csendőrt színdalmazni kezdte, majd neki ugorva, lefegyverezési szárdokkal annak fegyverét és köpenyét megragadta. Kiss csendőr a fegyver birtoklásáért folytatott tusakodásban kardot rántott s azzal támadóját fején vágva, azt súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette.

Meghiúsult gyilkosság. Krajesics Farkas, gáborja-bázi illetőségű 17 éves suhanecz, január 15-én éjjel, Császár Sándor szentgyörgyvölgyi lakost, hogy utána örökséghez jusson, az istállóban alvás közben, egy nyakába dobott kötéllel meg akarta fojtani, a kötél azonban Császár szájába akadt, mire ő felebrádt s a tettes elmenekült. A nyomozó lendvavásárhelyi őrs Németh István VI. c. őrmester és Dunai Lajos csendőrből állott járőre január 19-én Krajesicsot, ki Gáborjabázan rejtőzött, meg akarta lepni, de az még idejében elmenekült. Nyomon üldöző járőr tagjai közül a menekülő Krajesicsot délelőtt kilencz óra tájban Göntérháza község batárában mintegy 700 lépésnyire megközelítette s három eredménytelen lövést tett reá, majd azt egész Alsólendváig üldözte, hol a menekülőnek nyoma veszett. A most már teljesen kimerült járőr támogatására, Németh Albert alsólendvai járásőrmester az őrs négy főnyi legénységét kivezenyelte, Németh Albert járásőrmester és Nagy János IV. csendőrből állott járőr a tettes nyomára akad s azt a rédicsi vasuti állomásig üldözte, hol az 600 lépés távolságra megközelítettén, ellene Németh járásőrmester két eredménytelen lövést intézett. A menekülő itt ismét nyomtalanul eltűnt, mire a négy főből egyesült járőr, Rédics, Lenti, Göntérháza, Gáborjabáza és Sárd községeket átkutatta, miközben a rédicsi vasutállomáson pihenő tartót járőrnek hírlt hozták, hogy a menekülő Krajesicsot, Balog rédicsi földműves istállójában megbújva felfalálta s azt a szomszédok segítségével megkötözték s a járőrnek átadta.

Ellenszegülő katonaszökevény. Pásztor József csik-
szói őrsbeli próbacsendőr január 16-án szolgálat közben Horvát Sándor katonaszökevényt cigányt Szikszón fel-
ösmernve azt, elfogta. Horvát az őt elfogott próbacsend-
őrtől elmenekülő, annak titllog ellenszegült. Pásztor
próbacsendőr az ellenszegülés megtörésére szuronyt hasz-
nált és Horvátot könnyen megsebesítve elfogta.

KÜLÖNFÉLÉK

Vasutversenyek Japánban. Úgy látszik a sport igazi hazája nem Anglia, vagy Amerika, hanem Japán. Japánban már az elemibe járó fiúknak is vannak sport-egyesületeik és a löversenyeken nem épen ritka látvány egy-egy géza, a ki férfiköllegait megszégyenítő biztonsággal üli meg a lovat. A kerékpárversenyeken kívül a japánok legújabb sportja a vonatverseny. Ezeknek a versenyeknek a céljaira külön kettős vágányú pályát létesítettek, a melyen a versenyző mozdonyok és vonatok egymás mellett haladhatnak. A versenyek célja kipró-

bálni a vagon- és gépgyarak különböző gyártmányait és növelni a vonatvezetők biztonságát. A vonatversenyek keletkezését egy sajtóságos eset mozdította elő. Néhány hónappal azelőtt történt, hogy egy reggelen, kevéssel kilencz óra után, egy vegyes vonat hagyta el Shinagava állomását, a mikor a szomszédos vágányon egy gyors-vonat száguldott utána és csakhamar messze elhagyta. A vegyes vonat vezetője ezáltal becsületében sértve érezte magát és elhatározta, hogy azért sem hagyja magát és utoléri a gyorsvonatot. Néhány percczel később már a vegyes vonat is szédítő sebességgel száguldott előre és nemsokára elérte a gyorsvonatot. Örült verseny keletkezett azután és a két vonat óriási sebességgel közlekedett Shimbashi állomásához, a mikor a gyorsvonat vezetője mégis észrelért és gyors fékezéssel megállította a vonatot, még mielőtt baj történhetett volna. Természetesen most már az ellenfele is minden erővel fekezni kezdett, de már késő volt, a hosszú vegyes-vonatot nem lehetett olyan gyorsan megállítani és így az beleszaladt a pályaudvar csarnokában levő ütközőbakba. Szerencsére az utasoknak nem történt semmi bajuk, sőt még a fanatikus vonatvezető sem sérült meg, csupán a mozdony rongálódott meg és ezért a vonatvezetőt néhány hónapra becsukták, hogy elvegyék a kedvét az ilyen versenytil.

A tevé sebessége. Néhány nap előtt az algériai francia csapatok egyik brigáderosa, In Salab algériai táborhelytől Figuig állomásig terjedő mintegy 1182 kilométernyi utat három nap alatt tette meg tevéhátán. A derék katona egy melhari-csapatral indult el, a mely csapat a leggyorsabb járástú tevékkel rendelkezik. Az arab a tevé az Ég adománynak tekinti; ez a mértékletes, erős és nagy ellentállásra képes állat valóban Isten áldása a kietlen sivatag földjén. A legújabb statisztikai adatok szerint egyedül Orán kerületben 180,000 tevéje van a népnek. Gazdája, a ki a dromedár piápjára erősített nyeregben ül, az állat orrán keresztülfűzött vaskarikába erősített kantárnál fogva tereli a kívánt irányba. A nevezetes rekord hirt általános érdeklődést keltett az egész városban, a melynek lakossága csodájára járt a derék katonának, a ki egy ottani szállóban pibente ki az út fáradsalmait, hogy néhány napi pihenés után visszatérjen állomáshelyére.

Furcsa reklám. Mexikóban egy fehérnemű- és vászon-
árú nagykereskedés a reklámnak egy nagyon imperti-
nens és alkalmatlan, de mindenesetre leleményes for-
máját találta ki. A forradalmi bizottság által használt
«Ne merj a szabadság harcainak ellentállni» szövegű
táviratot mintául véve, 40,000 «Ne merj másutt fehérne-
műt vásárolni, csak Ramireznél!» szövegű táviratot kül-
dött azét a táviró hivatal útján a közönségnek. A tá-
viratot mind este árták fel és egytől-egyig éjjeli 12 órá-
tól reggel két óráig tartó időközben kézbesítették.
A szemtelenység nagysága akkor tűnik ki voltaképen, ha
elképzeljük, hogy a lozajlott forradalom által agyon-
zaklatott idegzett mexikóiak micorda rémülettel kezd-
hettek olvasni a «Ne merj...» kezdetű forradalmi értesít-
tésnek látszó táviratot — éjjel éjjel után — legjobb ál-
mukból felzaklatva.

Schwáb József művés és ékszerész
Szabadka, Fő-tér. ::

A m. kir. csendőrség szives Szegelméből Az a csendőr, aki órát, órást, órást
vadászolni, egy káspont mint részlete, fordítjon olyan csigához, amely rövid 1-2 év alatt ki-
rölg csak a csendőrségtől 120 élmérő levélben részeseit, ezen élmérőből csak az élmérő el,
mivel a saját kézből szabályozott óra egy 10 eluti legfeljebb csak 5 percelt különböztet. Köröm
szíretekének mintákat kért. A minták csak 8 koronától feljebb.

**Részletfizetésre
készpénzáron!**

Ha a jelenlevő a többi részletekkel óriási módon kívánja ujta-
sunk. Mía
johirorv
EUFON
Riadó
lemezének sem drágábbak részletek, mintha
készenlést vennék. Kérje **Eufon** és **Riadó**
jegyzéküket és hasonlítsa össze árakat bármilyen más részlet-
szel árjegyzékével. Azonnal faxozzon a következőre.

SVENT LÁSZLÓ INTÉZET
Budapest, 53,
Veres Pálné-utca 16.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kértatratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjünk emiatt fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megértető legyen s így a felesleges kérdézőkördéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

N. Gy. csendőr Ujborlovény. Négy polgári osztályról magán-uton is le lehet tenni a vizsgát. A vonatkozó egykoronás bélyeggel ellátott, a keresztlevel és iskolai bizonyítvánnyal felszerelt, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez címzett kérvény szolgálati uton előterjesztendő. A kérvényben fel kell említeni, hogy mely polgári iskolánál és milyen osztályokból szándékozik vizsgázni. A kérvény rendszerint a megnevezett polgári iskola igazgatóságának lesz véleményes jelentéstétellel végeztetve leadva. Az engedély elnyerése után kérvényező az illető polgári iskola igazgatójánál bemutatkozik és ott tudja meg milyen tantárgyakból és mikor fog vizsgázni. Beíratási és vizsgadíj fizetendő, a mely iskolánként és a szerint, hogy állami- vagy magánintézménél jelentkezett-e vizsgára, változó. Nagy szorgalommal és kitartással segítség nélkül is le lehet vizsgázni, de azért ölélszerűnek tartjuk, hogy ha másnál nem is, de a községi tanítónál pár órát vegyen, mert ilyen formán sokkal könnyebben tanulja meg mindazt, a mire szükség van a mindenek előtt megtanulja azt: miképen kell előkészülni, hogy fáradságát eredmény koronázza. Sok szerencsét és kitartást dicéretre méltó szándékához, nagyon meg fogunk örülni, ha a vizsga sikeres letételéről annak idején bennünket is értesít.

F. L. nyug. őrv. Hortyó. 1. Ha már egyszer ki van nevezve, akkor nincs rá szüksége, tehát bevonják. 2. Persze, hogy meg kell fizetni a azt hisszük, a visszatérítés tekintetében az adó-

hivatallhoz benyújtandó kérvénye is eredménytelen marad. 3. A kérvényre tegyen 1 db egy koronás, a mellékletekre 30 filléres bélyeget, akkor nem fogják megfélemezni. 4. Mert az a kedvezmény rájuk nem lett kiterjesztve; Önnek különben úgy tudjuk — megvan. 5. Bizony elég baj, hogy nem terjed ki rájuk eme kedvezmény, de nem mi vagyunk az okai. 6. Velősebben akar írni? Dehogy! Összefüggőbb tartalmu levelet kérünk!

A. A. csendőr Irbácz. A gyakorlati szab. 201. pontjában foglaltak mérvadóak. Ha pedig sapka nincs a fején, akkor vigyázz állást foglal el.

S. L. j. Olvassa el lapunk 1909. évi 26. számában ez ügyben közölteket.

18. Sándor. Ha tényleg úgy áll a dolog, akkor minden további kérelmezés nélkül beszámít.

888. 1. A 2%. 2. Nem értjük. 3. Megszűnik. 4. Nem, vadászati kábogást követ el.

Üdvös. Csak annyiban tévedt, hogy a tábornoknak is ezüst csillagja van. Egyebekben úgy van, a hogy állítja.

Kötes. Az élelmiezzik szállítási átalányból a nőt nem illet meg semmiféle hányad, de az őrsnek kötelessége ezen átalányból az ő szükségletét is fedezni. — Ez önnönmagától értetődik, ehhez semmiféle szabály vagy utasítás nem szükséges.

200. Csak adoptálás (örökbefogadás) ntján lehetséges. Közjegyzőhöz kell fordulni, a ki az egész ügyet lebonyolítja.

F. J. 10. Azt csak a kerületi parancsnokság tudhatja.

G. J. csendőr Nagykőrös. Nem.

T. M. őrmester. Bizony meg kell fizetni, akár lakott, akár nem. — Fellebbezni a pénzügyigazgatóságnál lehet.

Brassó. Sorsjegyre később. Nincs kizárva, forduljon kérelmével illetékes helyre.

Keményi csendőr Hm. Fegyverengedély nélkül nem. Ajánljuk azonban, hogy felvilágosításért forduljon a területre illetékes rendőri hatóságához.

1877. Legyen még kevés ideig türelemmel: már a legközelebbi napokban rendezve lesz az ügy s előreláthatólag megkapja.

15. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

1000. Olvassa el lapunk 1908. évi 52. számában a tárgyban közölteket.

Csúsz, köszvény, reuma
tíleges fejfájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
csontfájdalmak ellen
kiváló hatásúnak bi-
zonyított szer

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Rözkre menő bálaíratok bizonyítják, hogy mily kiváló hatása van. Valódi csak oláni kapható
Óvakodjunk silány utánzatoktól.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétellel küldve

Szenthe Lajos gyógyász.

Budapest, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. küzbshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK

Athelyezettett:

1910 december 1-ével:

A megfelelő eredménnyel teljesített próbaszolgálat után a m. kir. csendőrség állományába:

Marsó Pál hadapród, a cs. és kir. 60. gyalogezred tartalékállományából, a m. kir. III. esendőrkerület állományába.

Nyugállományba helyezettek:

1911 január 1-ével:

Bernschütz József, m. kir. VI. számú esendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Keszthely.

Berger Mayer, m. kir. II. számú esendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Pancsova.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelője által:

a m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Nagy Miklós, Patakfalvi Mihály, Csiki Antal, Péter József, Kósa Ignác, Tövisi György, Ágotha Albert, Kiss Gergely, Mentő Ferenc járásörmesterek, Sente János ez. örmester, Jakabos Pál ez. örsvezető;

a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Bakos András, Varga Gusztáv, Kovács Buna József, Gál Lajos járásörmesterek;

a m. kir. III. számú esendőrkerület állományában:

Marschall Frigyes, Unoka Pál, Mátuz György, Fazekas Ferenc, Biró József, Herbszt József, Kecz Péter, Vincze János, Kiss József járásörmesterek, Stepniczky Ferenc, Gubicza Gyula törzsörmesterek;

a m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Balogh József, László János, Rácz Péter, Illyés Mihály, Kovács János, Baum József, Nagy Pál, Miski Zsigmond, Vágási Mihály járásörmesterek, Horovitz Sámuel törzsörmester, Szilágyi József, Holló Sándor ez. örmesterek;

a m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Kollár Mihály, Fűkő Pál, Banos György, Modroszky József járásörmesterek;

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Horváth József II., Oláh Ferenc, Preidt Mihály, Nagy Lajos, Nieszl István, Steiner Pál, Hildecz János, Horváth Ferenc, Boguár Jakab, Varga István I., Szabó János I. járásörmesterek;

a m. kir. VII. számú esendőrkerület állományában:

Szotyori Lajos, Szamosi László, Biró Mihály, Illyés János, Soós György, Tamás Elek, Sipos János, Dobribán Péter járásörmesterek, Bányai Sámuel, Csiszér József törzsörmesterek, Bajka Sándor, Kenesi Gergely, Kacsó János örmesterek, Tökés Mihály, Mihály Elek, Incze Márton, Szőke János, Lőrinczi Lajos, Lukács Ferenc, Erős Antal, Bartha András, Campeán György, Tóth Ferenc, Gyurka János ez. örmesterek, Moldauer György ez. örsvezető;

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

Lőrincz István, Bodnár András, Schmidt Henrik, Lénárt József, Bereczki Sándor, Bleier Rezső, Pankovics János, Szigeti József, Kovács Ferenc, Kovács Kornél, Péter Lajos, Pécsi Imre, Máté Kálmán, Nagy Géza, Pataki András, Bodor István, Boros Kálmán, Kupecz G. Márton, Gál Ignác, Ács Géza, Láng Lajos járásörmesterek, Balogh Miklós, Kiss Péter, Lukács János, Steiger Antal, Márton István törzsörmesterek, Szabó Ferenc, Harsányi Mátyás, Szalinka Pál, Szöllösi Imre, Vajda Árpád örmesterek, Csáki Lajos, Tihanyi Imre, Hermann Pál, Szabó Antal, Takó Sándor, Szabó Lajos, Lahó István, Gecse Imre ez. örmesterek, Hencz Lajos, Karsai András örsvezetők, Polgár József, Takács Pál esendőr ez. örsvezetők, Tallódi János és Kozma István esendőrök, valamennyien a múlt évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak tartama alatt kifejtett kiválóan huzgó tevékenységükért.

Sipos Antal, II. számú esendőrkerületbeli járásörmester, 13 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen segédoktatói minőségben nyolcz éven át az oktatás és nevelés terén kifejtett odaadó huzgalma, lankadatlan szorgalma és példás magatartásáért.

A m. kir. VI. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Németh Dávid, Marton Gyula, Szilva György, Váradi Ferenc, Sütő Jakab, Tompek József, Baumholzer Dávid, Szekér József, Ágoston József, Halász Mihály, Kovács József I., Vincze József, Schrédl Károly, Szigeti György, Jenci Károly, Kiss József I., Takács Antal I., Berényi Dénes, Horváth Sámuel, Vlasits János, Németh István I., Németh Albert, Németh István IV., Jakab Máté Antalfi József, Szöcs Mihály, Hevesi Béla, Mohácsi Ferenc, Wolf Mózes, Somogyi István járásörmesterek, Szigeti Kálmán, Horváth Károly I., Farkas Illés, Bacher Vendel, Bayer József, Omeisz Gyula törzsörmesterek, Schnöbel István, Pintér Pál, Melnár Miklós, Perényi György, Gálos József, Murányi Ignác, Komlósi Károly örmesterek, Polgár József, Nagy János I., Makaró Pál, Konezos József, Sebrancz Pál, Biró Imre, Kiss Gyula, Nagy Vendel, Rákosi Ferenc, Soós Gyula, Havassy János I., Kárpáti József, Deák István, Boguár Ernő I., Bükfa József, Németh Mihály, Rozmann István, Megyesi János, Imre József, Tokaji János, Jakab Mihály, Pécsi Sándor, Pülöp István, Csahók Ferenc, Dömötör Sándor, Szalai Jenő, Reiter István, Vuszari József, Horváth József V., Tanai Imre, Barcai János, Szabó József II., Kulcsár Károly, Eberhardt Sándor, Tarcsei Nándor, Hamtöl József, Krommer A. József, Nagy Péter, Pap Miklós, Szirmai Károly, Kiss Imre II., Pál József, Gábrics Gyula, Horváth Lajos I., Németh István VI., Gulló István, Vass Ferenc II., Németh István VII., Sári Mihály, Katona Titusz, Kántor István, Vidó István, Hild Antal, Pap János I., Berecz György, Hajdinák Ferenc, Baugó Ferenc, Novák István, Horváth Pál III.,

Kiss Lajos I. ez. őrmesterek, Harez Károly csendőr ez. őrmester, Harang Déi es, Kiscsörgai József, Hermann Gyula és Czigliár Mátyás ez. őrsvezetők, valamennyien a múlt évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak alkalmával, fáradságot nem ismerő buzgalommal, odaadással és tapintatosan teljesített kiváló szolgálatukért.

Előléptettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

1911 január 1-ével:

Mattyók Emil ezimzetes őrsvezető, *őrsvezetővé*; továbbá

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában

1910 december 1-ével:

Szekeres Dénes, Váda Simon, Barthi Gyárfás, Bakó Dániel, Csomós János, Gyergyai Ignác, Bartók Lázár, Bordás Béla, Galicza János, Badó András, Kasléder János, Egyed Ignác, Dukát József, Hatházi János, Fogarasi János, Konez Sándor, Kós György és Balázs János csendőrök, *csendőr ez. őrsvezetőkké*.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Mészáros Lajos, Tóth Antal, Kiss József IV., Bátori József, Penyvesi Mihály ez. őrmesterek, Bartos Sándor, Balázsovics József, Burtos Gyula, Bodlak Lajos, Csapó János, Csizsár István, Fekete István II., Gulyás Lajos, Krivárics József, Pap János II., Ráth Antal, Sebők Lajos, Sostarics József, Szántó Armin, Tóth József II., Varga János, Zrim János, Marton Vince, Komáromy Mihály, Farkas János II., Nagy Lajos V., Szücs János II., Vogronics Boldizsár, Roszkopf Ferenc, Tóth Kálmán, Kardos István I., Várdi Lajos, Baranyai János II., Gerencsér Ferenc, Schreiber Mór, Pichler János, Hiri József, Viszhoft András, Zsiborács István, Kövi Pál, Teller József, Göcze József I., Mucsics Mátyás, Farkas Ferenc II., Németh István III., Törő János, Egyed János, Schreiber Ferenc, Plöchl János, Jerzsabek Sándor, Jónás Gyula, Magyar István I., Viszló Imre, Kátni István, Bálint János, Fliszár József, Fehér József, Pap Ferenc, Hettlinger József, Zsoldos Bálint ez. őrsvezetők, Mihalkovics István, Molnár Pál, Rózsa Sándor, Gérnyi Mihály, Pápai Mihály II., Vinczellér Imre, Király Sándor II., Losonezi Ferenc, Mátyás János, Moróc Imre, Pruszkai Károly, Tóth János III., Mikies József, Csídei József, Mészáros János IV., Kotánczi Hetesi János, Domonkos Ferenc, Molnár Károly, Gyulókai Bálint, Éller Kálmán, Asbóth József I., Tamás József, Szávieza János, Lábdi Lajos, Biki János, Patáki Ferenc, Gedeon Emil, Gyulai József, Szollár István, Guhovies Sándor, Komu József, Stranzli Lajos, Weinak Mihály, Nagy János III., Baranyai János I. csendőr ez. őrsvezetők, Béndek Mihály, Budai Nándor Ödön, Kozma József, Kovács Gyula, Döbörlegyi József, Heiter István, Csizmazky József, Angyal Lajos, Gere István, Patáki István, Magyar István, Németh István VII., Antal Sándor I., Kramicz Bódog, Pandur Ferenc, Horváth Miklós, Varga Ferenc, Csizsár János, Korcsnáros József, Kulóczi György, Fodor Antal, Bor József, Hegedűs János,

nos, Keller György, Kukorelli György, Tóth János, Pető Lajos, Nagy János IV., Horváth József VI. és Horváth Pál V. csendőrök, valamennyien a múlt évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak alkalmával, fáradságot nem ismerő buzgalommal, odaadással és tapintatosan teljesített szolgálatukért.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Péter József járásőrmester, 1910 december 23-án, Csiki Antal járásőrmester, 1910 december 28-án;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Bihari Zsigmond őrmester, 1910 december 30-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Pál Sándor csendőr ez. őrsvezető, 1910 december 23-án, Samu Mihály ezimzetes őrsvezető, 1910 december 27-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Takács István I. ez. őrsvezető, 1910 december 18-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Aranyás János, Csizsár József, Gede Mihály, Kriazsek Géza Kálmán, Somogyi József I., Béndek Mihály, Budai Nándor Ödön, Homola Ferenc, Farkas György, Vigh István, Pál Sándor, Orbán Pál, Iharosi József, Gosztola József Imre, Bozsoki Sándor, Horváth János IV., Jári József, Trombitás Gyula, Németh József VI., Ifi István, Horváth Pál II., Kovács Ferenc, Németh János I., Rajki János, Tóth Lajos I., Szabó József IV., Tatai József, Horváth József X., Kéri Károly, Vass János, Andricz József, Breuer Imre, Bencdes István, Strokai Zsigmond, Borbás Kis István, Szabó György, Sáfrán Sándor, Molnár György, Nyul Sándor, Rádló László, Juhász János I. és Tólos Pál csendőrök;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Ilyés János, Sebestyén Izidor, Karádi József, Tankó János I., Marosán Aurél, Rosála Liviusz, Antal Imre, Fülöp János, Koter József, Mezeyhárt Miklós, Bojtke László, Dészpa Fodor Illés, Benkő Dénes, Niscor János, Németh Lajos, Fülöp Antal, Bokor Mihály, Gazda Károly, Kellner János és Borbély Andor csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Hlavács Pál csendőr, a m. kir. belügyminiszternek 1910 december 21-én 174.742/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Hunyadi»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Mudácsy Lajos ez. őrmester, Kis Etelka Katolinnal 1910 július 18-án, Hódmezővásárhelyen.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Donkó Ignác ez. őrsvezető, Újvári Margittal 1910
szeptember 8-án, Jászladyban.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Mester József ez. őrmester, Verhás Anna Katalinnal
1910 december 6-án, Pécsen.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Bali Imre csendőr ez. őrsvezető, Gyenge Erzsébettel
1910 november 5-én, Szolnokon.

Jaksa István ez. őrsvezető, Licsák Erzsébettel 1910
december 22-én, Csobajon.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

21 cs. és kir. udvari szállítók

Bpest, V., Deák Ferenc-u. 10. (Bécsi-n. sarok.)

Vászon, aartalagnak, kőm. női, férfi- és gyermek-
fehérneműk, égyfehérnemű, szőnyegraktár. —
Menyasszonyi kecskék, — Úri divatárak, női
divatárak, női piperezők: gallérok, jabots, kez-
tyűk, shawlok stb. — Gyermekruhák. — Házipari
hímzések — Szőrmék, tollboák. — Bőrkerítők:
Boeckl, München, Hamerli Pécs. — Bőrdíszmunkák,
vas- és rozágyak.

Arjegyzék és minták ingyen és bérmentve. .

KITÜNŐ GRAMMOFON

5 kétoldali lemezzel 150 K. fizethető

havi 8 koronás részletben.

FIGYELMEZTETÉS: Csak jó mi-
nőségű gramofon felel meg céljainak.

Lemezek, javítások, becserélés jutá-
nyosan, kedvező feltételek mellett.

GAERTNER GÁBOR

Budapest, IX., Bakács-tér 4.

Életbevágó érdeke minden csendőrnek
hogy zsebben hordozható villamoslámpát magának beszeressen.

Zseblámpák árai: drb. — — K 1.50

Nagyítóval és finomabb — — K 3.—

10 gyertyafényű félmizzóval — — K 5.—

Póteleim 70 fillér, azénizzó 40 fillér,

fémizzó K 1.20.

Zsebszivargyújtók czeruzával — — K 2.—

Zsebszivargyújtók önműködő egy

gombnyomással — — — — K 3.—

Pótgynyitók — — — — — — — — — — K 5.—

„**AITA**“ Budapest, Nádor-utca 11.

FONTOS UJDONSÁG!!

Valódi francia hajvágógép

2 rezerv. árszám, 2 nagyságú vág. (rt. 2.75).
Solingeni hajnyíró olló prima mino-
ség 1 lrt.

Szt. Antal gyémánt-aczél borotva

5 évi jóállással 1 lrt. 50 kr. A ki jó borotva
hiányában van, ne mulassza el ezen hírneves
borotvát beszerezni. Minden borotválhoz ér-
tékes borotvatortó ingyen. — Pamacsoló
csésze nickellemeztől házávaló ecsettel 63 kr
Ugyanez. tük. készlettel igen céljára, 1 lrt.
Lehúzó szíj kettős csavaroszerkezettel 85 kr

Megrendelhető:

20

80HR PÁL, SZILL. (Somogy-m.)

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A kiadásunkban megjelent Csendőrségi Lexikonból a készlet fogytán van, ajánljuk
azok megszerzését 5 korona bolti ár helyett 4 korona árban, amíg a készlet teljesen
ki nem fogy.